

II.
24495

9.170

SV. ANTON,

pušavnik

in opat v Egiptu, očak menihov[†]
in pušavnikov na Jutrovim.

PRIGODBA

*s tretjiga in četertiga keršanskiga
stoletja,*

s kratkimi premislili za spoznanje
resnice in bogoljubno življenje.

Poslovenil

Anton Pintar,

fajmošter v Zalim logu.

**Z dovoljenjem visokočast. ljubljanskigu
škofijstva.**

Sveti Anton, pušharnik.

SV. ANTON,

pušavnik

opat v Egiptu, očak menihov
in pušavnikov na Jutrovim.

PRIGODBA

iz tretjiga in četertiga keršanskiga stoletja,
s kratkimi premisliki

z a

oznanje resnice in bogoljubno življenje.

Poslovenil

Anton Pintar,

fajmošter v Zalim logu.

z dovoljenjem visokočast. ljubljanskiga škofijstva.

V Ljubljani 1862.

Natisnil in založil Jož. Rudolf Milic.

PREDGOVOR.

Po pravici se očak egiptovskih pušavnikov Anton Veliki imenuje. On se je s pravo velikodušnostjo in s tistimi čednostmi skazal, ktere velikiga služabnika Božjiga zaznamnjajo. Te so nehlinjena bogaboječnost in ljubezen Božja, neprenehljivo zatajevanje samiga sebe in nevtrudeno prizadevanje za sveto življenje s prav natančnem spolnovanjem Božje postave. Od te postave pravi Jezus Mat. 5, 19: „Kdor pa stori in uči, bo velik imenovan v nebeškim kraljestvu“. To je storil sveti Anton. Storil pa je še več. V zgodnji mladosti že si je zvolil popolno življenje, ker je z velikoserčno odpovedjo zemeljskih dobrot se po svetu Gospoda našiga (Mat. 19, 21.) ravnal, in pravi nasledovavec Jezusov po-

stal. S svojimi nauki in zgledi je neznanano veliko ljudi na pot evangeljske popolnosti pripeljal; s slavo svojih čednost in čudežev je toliko opravil, da so se poprej nikoli ne naseljene okrajne pušave egiptovske po obilnem številu njegovih nasledovavcov takó rekoč v mesta svetnikov spremenile, kakor sveti Atanazi, njegov prijatelj in verstnik, dopoveduje. Tudi sv. Janezu Krizostomu se je egiptovska pušava zdela svitel raj zavoljo neštevilnih tam prebivajočih menihov (samotarcev) in devic. Kakor v Egiptu, tako se je po učencih Antonovih godilo tudi v Sirii in Palestini (sveti deželi), kjer so tudi obširne puštinje. Po pravici se torej na tega očaka samotarcov in na meništvo po njem in njegovih učencih razširjeno lahko besede preroka Izaija (58, 12.) obernejo: „Po tebi bodo pušave, ki so skoz sto in sto let bile prazne goljave, naseljene in obdelane“.

Iz Egipta, Sirije in Palestine so se samotarci razprostirali v druge de-

žele: v **Kapadocijo**, v **Pont**, v **Armenijo**, v malo **Azijo**, po **Greškim** in potlej po drugih deželah **Evrope**.

Že davno pred časam svetiga **Benedikta** so bili tudi v zahodnjih deželah, kjer se je bilo keršanstvo razširilo, samotarci in pušavniki. Tako je sveti **Ambrož** v **Milanu**, sveti **Evzebi** v **Verčeli**, sveti **Martin** v **Turu** in v **Galii**, sveti **Honorat** na otoku **Lerinskem**, sveti **Avguštin** v **Afriki** napravil semenišča za menihe, kateri so s pobožnimi vajami in čednostmi pušavnikov znanstveno omiko in oskerbovanje duhovne službe združevali. In kdo prešteje vse pobožne in učene može, škofe in mašnike, kateri so si v teh šolah pridobili svoje vednosti in za pripravne delavce v vinogradu **Gospodovim** izurjeni bili?

V meniški stan nismo vsi poklicani, vsi pa smo poklicani, posvečevati se. Ker pisano je: „**Bodite sveti, ker sim jez svet, Gospod, vaš Bog**“. **III. Mojz. 19, 2.** „**Zdaj pa, ko ste prosti od greha, sužnji pa postali**

Bogu, imate svoj sad, posvečenje, konec pa večno življenje“. Rimlj. 6, 22. To je edino potrebno.

Kje pa se to bolje spozná, serčnejši poprime in gorečnji in terdnejši derži, kot v samoti? V samoti se razkaže nebeška moč svete vere, ktera je storila toliko junakov kreposti, toliko duš razsvetlila, umirila, potolažila, poterdila, očistila, posvetila. Kteri kristjan bi ne bil ginjen, vnet in nadušen, kadar vidi ali premišljuje take častitljive podobe, take izverstne, blage, svete duše? Ne bomo li proti njim oziraje se zdihovali, spoznavši, kakó deleč smo njih čednosti odmaknjeni! Naj torej ta knjižica tudi nekoliko pripomore, da se tem blagim, svetim dušam z Božjo pomočjo vsaj bližamo, za svetost in popolnost po svojim stanu si obilniši prizadevamo, ter njih neskončne časti in sreče v nebesih deležni postanemo! **Bog daj svoj blagodar z nebes! Imé Gospodovo bodi češeno!**

Perva razstava.

Domovina svetiga Antona. Njegova izreja.

„*Isredite svoje otroke v nauku in strahu Gospodovim*“. Elež. 6, 4.

Sveti Anton je luč svetà zagledal v Komanu, vasi pri Herakleji v gornjem Egiptu leta 251. po rojstvu Kristusovim. Njegovi starši so imeli precej veliko premoženja v zemljiših, kar jih je pečanju s svetam odtegnilo in jim dalo bolj na tihem živeti. Tihota in samota se je podala mirnemu

sercu mladenčevimu, in njegova dobra dušna lastnija se je ljubeznjivo in obetno razcvitala v keršanskih naukih, ki jih je s stanovitno pridnostjo in pobožnim pre-mišljevanjem sprejemal in si jih v serce vtisnil.

Očitnih šol, katerih je bilo takrat na Jutrovim več in prav slovečih, Anton ni nikoli obiskoval, ker njegovi starši so to-varšenje s spačeno mladino za njegovo nedolžnost nevarno spoznali in ga zato domá prideržali.

Čeravno so mu pa vse lepe vednosti, ki so se tačas v šolah učile, neznane ostale, je bil za to pomanjkljivost obilno odškodovan z blago dušno lastnijo, s ktero ga je Bog obdaril. Že z mladiga je razodeval dobro razumnost, vbogljivo serce, ljubezen do zmernosti in tihnosti gorečnost v službi Božji in stanovitno pridnost v prizadevanji za znanje svetnikov, katero edino človeka resnično omika, ter ga časno in večno srečniga stori.

„Dobra reč je znanje in spoznanje“, pravi pisavec bukev hoje za Kristusam, „in gre v veliko hiševanje Božje; čista vest in krepostno življenje pa je brez primere več vredno, kot vse znanje in spoznanje“. Kaj pomaga vsa umska zbrihtnost in vednost v glavi, ako se pa s tem serce vprek oberne in še huje spridi in oterpne? „Glej, strah Gospodov, to je modrost, in hudiga se varovati, je razumnost“. Job 28, 28.

„Učenost s krepostjo združena“, pravi sloviti Toma Mor, „v mojih očeh več veljá kot vsi kraljevi zakladi. Vednost brez čednosti ljudem pred svetam gerdobno znamnje všiga, in njih sramoto razglasuje. Čednosti gre prvo mesto, drugo le pravim vednostim, zmed njih nar prej tisti, iz ktere se more bogaboječnosti, ljubezni do vsih, pametnosti in keršanske ponižnosti zučiti.“ „Korenina modrosti“, pravi modri Sirah, „je bati se Gospoda, in njene veje so dolgo življenje“ (1, 25.). Le čednosti dajo življenju vrednost in zaslu-

ženje, in le vera, le bogaboječnost dá kreposti obstanek. Zatorej kliče psalmist (33, 12.): „Pridite, otroci, poslušajte me; strah Gospodov vas bom učil“. O kolikšín blagor prinaša pobožna izreja! Božja postava zahtéva tako izrejo. Po nji bodo otroci staršem tolažba in veselje, bodo družini nar zališi lepotija, in blagodara Božjiga v tem in prihodnjim življenji bodo deležni. „Izredite svoje otroke v podučenji in svarjenji Gospodovim“, opominja sv. apostelj. „Navadite svoje otroke s perve mladosti ozirati se k nebeškímu Očetu; vtisnite jim globoko v spomin vsegavpričnost Božjo,“ takó učí sveti Janez Krisostom. „Kdor se Boga bojí, se mu bo dobro godilo, in bo oblagodarjen v dan svoje smerti.“
Sir. 1, 19.

Druga razstava.

Anton si izvoli pušavniško življenje.

„Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.“
Mat. 19, 21.

Anton je bil 18 ali 19 let star, ko so mu starši pomerli. Njih smert ga je v veliko žalost, pa tudi v posest velike dedšine pripravila. Ko je prevzel to premoženje, je prevzel tudi dolžnost, za izrejo svoje maloletne sestre skerbeti. Odslej si je bolj kot kdaj dal opraviti z vprašanjem: kakšno življenje naj bi za-se in za svojo sestro izvolil? V tem premišljevanji in zrelem prevdarjanji, kakó so aposteljni zavolj Jezusa Kristusa vse zapustili, kakó so prvi kristjani svoje celo imetje prodali in kup ubogim v prid aposteljniam zročili, in kakšno plačilo so prejeli za to, gre enkrat k Božji službi v cerkev, in sliši iz predbraniga evangelija besede, ki

jih je bil Jezus bogatimu mladenču rekel: „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj.“ Mat. 19, 21. Te besede se mu zdé povelje od zgoraj, jih pri tej priči na-se oberne, in razdelí svoje premoženje razun tega, kar je za-se in za svojo sestro prideržal. Kmali potem, ko je v cerkvi slišal besede iz evangelija: „Ne skerbite za jutrišnji dan!“ je prodal še svoje ostalo premoženje, kup ubogim razdal, svojo sestro devicam Bogu posvečenim izročil, je zapustil svojo očetno hišo, ter se podal v samotno kočó ne deleč od vasí, v kateri je dosihmal živel.

Več vzrokov je, ki so ljudi nagibali, izvoliti si samotno življenje. Nekteri so v samoto bežali, da bi ušli nevarnostim za svoje življenje, ali pa, da bi se nevarnišemu mikanju in vabljenju zapeljivega sveta odtegnili. Takó jih je mnogo ob časih velikih zmešnjav, pretresljivih dogodov sveta, preselovanja narodov, preganjanja

kristjanov svojo domovino zapustilo, ter v gojzde, goré in pušave bežalo, da bi svoje življenje in vikši dobrote njegove obvarovalo. Vse čase pa jih je bilo zmiraj prav veliko, ktere so čisto evangeljski vzroki k samotnemu življenju nagnili, kateri so besede Kristusove bogatimu mladenču rečene na-se obrnili, in vsemu posvetniku se odpovedali, da bi toliko bolj brez zmotnjave Bogu služili in za svojo in drugih duše skerbeli. Od besedi Kristusovih pri sv. Mat. 19, 21. pravi torej sv. Bernard: *„To so krepke besede, ki so zaničevanje sveta in prostovoljno uboštvo nasvetovale. To so besede, ki so samotane s samotarci in pušave s pušavniki napolnovale“.*

Prazen je vgovor, ako se reče: Besede pri sv. Mat. 19, 21. se niso prav uméle; samotarski ali meniški stan izvira iz napčniga razumljenja nekterih izrekov sv. pisma, in se ne strinja ne s postavami pameti ne z besedami sv. evangelija. Zoper ta vgovor stoji cela katoliška Cerkev in vsi njeni sveti očetje in učniki, vsi

začetniki svetih redov, vsi sveti opati, samotarci in pušavniki. Tisti sveti možje, ki so si besede Kristusove pri sv. Mat. 19, 21. v posebno pravilo in edino vodilo svojiga življenja storili, so najdlji, de je Kristus prav po besedah takó živel, kot je učil. Po njegovim visokim zgledu, so si mislili, se sme ravnati, po njegovih besedah se mora živeti. Kdor spise življenja svetih samotarcov ali menihov in pušavnikov brez jednostranskiga predsodka bere, mora spoznati, da so bili tisti možje v pravi modrosti življenja in v bitstvu vere Jezusove bolj razsvitljene in bolj skušeni, kot bi se pri nar slavnjših modrijanih sveta najti môglo, in zastonj iskalo.

Tretja razstava.

Opravilo svetiga Antona v samoti.

„Prosimo vas, bratje! bodite bolj in bolj popolnoma, in prizadenite si, da bote mirni, in se deržali svojiga opravila, in delali s svojimi rokami, kakor smo vam zapovedali; in da bote pošteno živeli vpričo njih, kateri so sunej (ki niso kristjani), in da ne bote nikogar potrebovali.“ I. Tes. 4, 10. 11.

Iz tega apostoljskiga opominovanja izhaja lepi red življenja pušavnikovega. Anton se je svetu odtegnil, gnan od ljubezni Božje in keršanske samsvojne ljubezni, da bi v samotni tihoti pobožno živel, keršanske čednosti se deržal in s spolnovanjem evangeljskih svétov Bogu popolnoma služil. Njegovo hrepenenje po popolnosti je bilo toliko, da je od časa do časa svojo kočo zapustil in sosednje pušavnike obiskal, njih zglede si k pridu storiti. Pazno in podučljivo je poslušal njih nauke, slehernimu se pokorniga skazal in z vso resnobo si prizadeval, po-

sebno čednost si prilastiti, v kateri se je vsak zlasti dobriga skazal.

In kakó lepe krepostne zglede je ondi vidil, stopivši v staničice teh svetih mož! Tukaj se je učil nad prebivavcam ljubeznjivosti, krotkosti, serčne dobrotnosti in jasne veselnosti, tam stanovitnosti v molitvi in premišljevanji, nategnjeniga nočniga čuvanja, neutrujeniga preiskavanja in preduhtovanja svete postave keršanstva. Pri tem je občudoval poterpežljivost, zatajevanje samega sebe in obstavno serčnost pri ojstrim življenji, pri unim nepremakljivo krepkost v značaju (postavnosti), pri vsih pa živo spoštovanje do Boga in nehlinjeno ljubezen med seboj.

Po zgledu teh pobožnih mož je Anton razdelil svoj čas v molitev, premišljevanje in delo, s katerim si je pičlo potrebsino življenja pripravil in pri svoji ojstri zderžnosti in zadovoljnosti še marsikaj prihranil, kar je ubogim dal. S temi bogoljubnimi vajami je združil ojstro zatajevanje samiga sebe. Jédel je le enkrat na dan, navadno po solnčnim zahodu; vča-

sih je ostal po dva, tudi tri dni brez jedi. Velikrat je prečul cele noči, spal pa na terdi zemlji ali na bičevji ali na svojim rasovnim oblačilu.

Ni ga boljšiga reda življenja mem tistiga, da se čas dobro vé razdeliti. „*Ure naj se razdelé za zveličanje duše*“, pravi sv. Avguštin, „*naj se odloči nekaj časa tudi za začetnika časa, t. j. za Boga*“. Naj se torej čas odloči za molitev in premišljevanje, za dela in opravila svojiga poklica, za oddih in počitek; ves čas pa, vse ure dneva in noči naj se Bogu darujejo. Po teh vodilih so vsi pravi redovniki, samotarci in pušavniki ravnali svoje življenje. Njih samotnost ni bila prazna in nepridna odločba od sveta, temuč je bilo vedno prizadevanje, čas svojiga življenja prav preživeti. Spoznali so čas za drag zaklad, ki jim ga je Gospod izročil, in ki ga morajo prav porabiti. Mislili so na ostri odgovor, bali so se in ogibali čas v zlo obračati. „*O Bog*“, zdihuje sv. Lavrenc Justinijan, „*koliko časa mojiga*

življenja je minulo, ki sim ga brez prida prešivel! Kakó bom pred tabo obstal! Kakó bom mogel k tebi povzdigniti svoje oči tisti veliki in strašni dan, ko boš odgovor tirjal od vsih dni mojiga življenja!“ Ako je tolik, silno delaven, svet mož takó govoril, kaj hočejo potem rêči nečimerni posvetnjaki, ki svoje življenje brez dela v lenobi potratijo, brez koristi svoji domovini, svojim bližnjim in sami sebi? Kaj morejo tisti rêči, ki v vednim nepokoji posvetnih opravkov, človeških del in skerbí živé, zavolj katerih sami sebe in ediniga potrebniga pozabijo? Ali kaj morejo rêči tisti, ki so sicer neutrujeno delavni, pa le zató da slabe, spačene, zapeljive spise razširjajo, in postopaški, slastni, nezbožni svet kratkočasijo?

Četerta razstava.

Skušnjave svetiga Antona v samoti.

~~~~~

„*Sin, ko v službo Božjo stopiš, ostani v pravici in v strahu, in pripravi svojo dušo za skušnjavo. Vse, kar se ti prigodi, sprejmi; in prenašaj bolečine, in imej potrpljenje v svoji ponižnosti; zakaj v ognji se skuša zlato in srebro, ljubčiki Božji pa v peči poniževanja.*“ Sir. 2, 1. 4. 5.

Hudi sovražnik, zavidljiv zavolj popolnosti, v kateri je mladi pušavnik čedalje bolj rasel, je vse poskušal, da bi ga v njegovih svetih sklepih obmajal in v pogubo trešil. Antona so torej mnogotere in velike skušnjave nahajale. Skušnjavec mu je pred oči stavil velike dobrote in pravice, ki jih je zapustil, lepo upanje, ki ga je med svetam imel, kakó dobro, kakó imenitno, kakó veselo in srečno bi v družini lahko živel. Na vid mu je stavil, kakó terdo, kakó žalostno, kakó zapušeno je tako življenje — gole zvijače, s katerimi prekanjeni sovražnik duši nepokojne

dvome, britke skerbí in nevoljo vdihuje zoper tisti stan, v kteriga jo je Bog poklical. Toda serčni borec, oborožen s škitam vere, je vse napade krepko dostal in z duhovnim orožjem, namreč z molitvijo in premišljevanjem, z neprenehanim čuvanjem nad seboj, s stanovitnim zatajevanjem, postam in pokorjenjem zmagal vse skušnjave, in svoje teló djal pod postavo in duhu v oblast. Pa sovražnik duš še ni miroval. Skušal je pušavnika na mnogotero vižo v nepokoj pripraviti, ga motiti v njegovim premišljevanji, in mu z vsakoršnimi strašnimi prikaznimi prebivališe grozovitno delati. Enkrat se je zgodilo po Božjim dopušenji, da je bil po noči od hudiča takó neznano s šibami tepen in takó hudo zdelan, da je omedlevši na tla se zgrudil. Oslabljen na telesu, pa krepk v duhu se je Anton stanovitno in neprestrašeno vojskoval, premagal vse svoje sovražnike, ter klical Gospoda: „*Kje si bil, moj Gospod? Zakaj nisi precej z začetka prišel mi pomagat?*“ In glas mu je odgovoril: „*Saj sim bil pri tebi, sim*

bil priča tvojiga vojskovanja, in ker si svojim sovražnikom takó pogumno zoperstal, te bom vselej varoval in slavno storil na zemlji tvoje imé“.

Na skušnjave mora vsak biti pripravljen, in ko bi bil tudi nar pobožniši človek. „*Kakor ognjena peč zlató čisti in izčisti“*, pravi sv. Janez Krizostom, „*takó skušnjava zlato serce stori še svitlejši in drajši“*. Noben kraj, tudi tihi pokoj samote ne zavaruje človeka pred skušnjavami. Vsak čas, tudi ob času zaupljive obhoje z Bogom, ob času naj bogoljubniših vaj smo skušnjavam izpostavljeni. Sovražnika imamo v sebi, in sovražnike zunej sebe. Sovražnik v nas je hudo nagnjenje, ki v nas prebiva, mesó, ki poželuje zoper duha, podedovana slabost in spačenost naše nature. Sovražniki zunej nas so: svet, ki v hudobii tičí, — hudič, ki je vbijavec in lažnik od začetka, od nekdanjega grešnika in naš skušnjavec. Vsi ti sovražniki plevel sejejo, ko mi spimo. Pri naši spačeni, k hudimu prenagnjeni, nestano-

vitni, slabi naturi je torej čuječnost potrebna. Kakó lahko se človeško serce prenagne k nečimernosti, prevzetnosti, nappuhu, k jezi, sovraštvu in maševanju, k lakomnosti, sladnosti in krivičnosti! Kakó zapeljive so napčne šege in vodila, govorjenje in djanje posvetnih ljudi! „Čujte in molíte, da v skušnjavo ne pridite“, Kristus opominja. „Bodite trezni in čujte! zoper stojte (skušnjavcu) ter dni v veri!“ opominja sv. Peter. „Dobro glejte, da previdno hodite in da ne padete“, nam kliče sv. Pavel. „*Nar boljši orošje zoper satana in njegove družnike*“, pravi sv. Anton, „*je vera in pobošno šivljenje. Oni se bojé ójstrošivcov, njih postov, njih nočnega čuvanja, njih molitve, njih krotkosti in mirnosti, njih povzdige nad lakomnost in prazno čast, njih ponišnosti, in pred vsim njih pobošne, verne vdanosti do Kristusa*“.

Peta razstava.

Anton gre globokeji v pušavo in živí prav osamljen.

„Glej! deleč sim zbežal, in ostal v
pušavi.“ Psalm 54, 8.

Anton je dosihmal zmiraj po samotnih krajih prebival, toda ne deleč od Komana, svojiga rojstnega kraja. Tedaj pa je sklenil, brez dvoma po Božjim navdajanji, podati se globokeji v pušavo. To se je zgodilo leta 285., ko je bil 35 let star in že 15 let kot pušavnik živel. Svoj sklep je razodel ljubljenimu starčku, kterimu se je iz začetka na poti popolnosti v voditev izročil, ter ga je povabil k združenju speljavi tega sklepa. Ta pa se je s svojo starostjo izgovarjal; tudi se mu je ta nenavadna reč čudna zdela. Anton se torej prav sam na pot napravi, se prepelje čez Nil, gre dalje v pušavo, lazi po gorji ob rudečim morji, doseže verh nekiga hriba in si v nekim starim, zapu-

šenim, razpadlim gradu izvoli svoje novo selišče. Ondi je živel še bolj osamljen od ljudi, čisto zapert; nihče ni do njega prišel; on sam ni nikoli ven šel; vhod je bil do dobrega zadelan. Njegova navadna hrana je bila kruh in voda. Kruh so mu donášali njegovi prijatli dvakrat na leto in ga mu čez zid noter metali. Neviden in njih ne videč se je potem ž njimi pogovarjal. Tudi hudi duhovi so skušali ga obmajati v njegovi stanovitnosti, toda zastonj. Njegovi prijatli so enkrat slišali velik hrup, kakor ko se ljudje med sabo pričkajo. Ko pa skoz majhno luknjo noter pogledajo in nikogar ne vidijo, si vmišlijo, da so le satanske skušnjave, se sbojé in pokličejo Antona, ki jim precej neprestrašeno odgovorí in pokaže, kakó gre hude duhove zaničevati. To tako ojestro življenje je nasledoval Anton ne le eno ali drugo leto, ampak dvajset let, namreč od leta 285. do leta 305.

Odločba od svetá ali samotno življenje ima svoje stopinje, t. j. samotnost

utegne biti bolj ali manj ojstra, kakor nam zgodovina samotarstva v izhodnji in zahodnji deželi v mnogih izgledih kaže.

Od svojiga pričetka že se je samotarstvo v dve versti razdelilo — v samostance in pušavnike. Samostanci se imenujejo vsi samotarci ali menihi, kateri ne osamljeni, ampak v družbi pod duhovnim prednikom in po gotovim vodilu, torej v pokoršini živé. Pušavniki pa so tisti samotarci, kateri čisto odločeni in oddaljeni od mest in vasi, v samotah in pustinjah prav kot samotniki ali pušavniki sami zase živé. Obdvojni samotarci se ravnaajo po splošnim keršanskem poklicu: *Móli in delaj!* Obdvojni imajo ravno tisti namen: s spolnovanjem zapoved in evangeljskih svétov doseči vikši stopinjo keršanske popolnosti, Gospodu prosto in popolnoma, brez ovére in nevarnosti služiti in potem toliko gotovši zveličani biti.

Življenje obdvojne verste je Bogu dopadljivo in od Cerkve poterjeno. „*Ako šiviš samši v pušavi*“, pravi sv. Jefrem, „*nasledovaj ojstro in krepostno šivljenje*

popolnih pušavnikov. *Ako pa šiviš v redovni družbi, ne smeš vodil društveniga šivljenja zaničevati. To obdvojno šivljenje je Bogu dopadljivo, ako se le vse v pravim redu in s čisto vestjo ravna*“.

Med pušavniki jih je bilo nekdanj veliko, ki so brez praviga stanovišča po gorah v duplinah, votlinah ali pečinah živeli; goré v Sirii med Nizibo in Edeso so bile vse naseljene s tacimi pušavniki. V Egiptu so bili že ob času svetiga Antona taki osamljenci, in on sam je v tem dal izgled, ker je dvajset let kot pušavnik v tacem ojestrem zapóru živel.

Šesta razstava.

Sveti Anton, pridigar v pušavi.

„Kteri jih bodo veliko v pravičnosti podučili, se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase.“ Danijel 12, 3.

Ako nas naše nagnjenje k tihimu prikritimu življenju v samoto žene, in ako to nagnjenje iz prave ljubezni, v Božjo čast, ljudem v blagor zateremo in v dar prinesemo, to pred Bogom več veljá, kot nar vikši premišljevanje in zamikovanje. Ja, potrebna delavnost, s katero se premišljevavno življenje preterga, ima toliko veči zasluženje, kolikor bolj se pri tem kdo samega sebe zatajuje. Takó je bilo pri svetim Antonu pušavniku. Slóvez njegoviga svetiga življenja je vlekel veliko veliko ljudi k njemu v pušavo, ki so podúka, svéta in tolažbe pri njem iskali. Mnogo jih je želelo njegovo življenje posnemati, in njegovi prijatli so mu žugali, da mu bodo vhod s silo prederli, ako jim

ga ne odpre. V teh okoljšinah je spoznal, da silnim prošnjam mora odjenjati. Zapu-
stil je torej svojo pečino, šel je s hriba
in je vstanovil svoj prvi samostan (klo-
šter) v gornjim Egiptu — samostan ob
reki.

Prijatli njegovi in vsi, ki so k njemu
prišli, ga vpervič spet ugledavši se niso
môgli načuditi njegovi čverstosti. Najdli
ga niso veliko spremenjeniga ne po letih,
ne po ojstrim življenji, ne po odvajeni
obhoji z ljudmi. Njegovo obnašanje je
bilo neprisiljeno, veselo in prijazno. V nje-
govem obličji je bila velika, prečudna lju-
beznjivost. Ker njegova duša ni bila od
nobene strasti skaljena, je bila tudi vsa
njegova vnanjšina jasna in prijetna. Nad
njim se je spolnilo, kakor je pisano: „Ve-
selo serce obraz razvedruje“.
Pregov. 15, 13. Zavolj svojiga jasniga
duha ni bil nikoli čmeren in zavolj svoje
vesele duše nikoli žalosten. Kar se je od
njega slišalo, je bilo tolažilo, modro sve-
tovanje, hvala Božja. Ta mož, ki je te-
daj 35 let kot pušavnik živel in takó ma-

lokda j spregovoril, je imel zdaj pridigar biti v pušavi, in je bil z nar boljšim pridam. Njegova modrost, njegova krotkost, njegov izgled in čudeži, ki jih je Božja moč nad bolniki, obsedenimi in o posebnih priložnostih po njem delala, in čez vse blagodar Božji, čigar orodje je bil, vse to je zmiraj več poslušavcov k njemu vabilo, zmed katerih se mu jih je veliko kot učencov pridružilo, kateri so se po njegovim zgledu vsemu odpovedali, ter v molitvi in premišljevanji, v delu, zatajevanji in hvali Božji svoje dni preživali.

Spozná se iz še cvetečiga obličja 55 let stariga pušavnika Antona in iz njegove dobrovoljne, prijazne obnaše po dvajsetletni odločbi od sveta, da je bilo njegovo serce zaperto vsi otožnosti. Prav velikrat se je samotarcam in pušavnikom, samostancam sploh očitalo: Tako življenje napravlja le tamne, otožne, žalostne ljudi. Zgodovina samotarcov in pušavnikov zoper govori temu očitaniu, ker nam pokaže, da se ravno pri pušavnikih in ojstrih re-

dovnikih najde prava serčna veselnost, nar ljubeznjivši dušna jasnost. Tudi spričevanje vsih svetih služabnikov Božjih v samoti in v nar ojstrejših duhovnih redovih nasprotuje omenjenimu očitaniu; ker vsi ti so védili iz skušnje, kar pravi Psalmist: „Okusite in pogledjte, kakó sladak je Gospod. Blagor človeku, kateri vanj zaupa“. Res ga ni pravila brez izjéme. Tudi v samostanski osamljenosti, tudi v prikritosti samotne, tihe izbice so lahko nemirni, nezadovoljni, otožni ljudje, kateri, ako ne drugim, so vender sami sebi v težavo. To pa se mora ljudem in njih slabostim, ne pa redovnemu življenju pripisovati, v katero so se — morebiti brez poklica — podali. Ljubeznjiva prijaznost in jasnost je vedna družica čednosti, in nobeno dušno stanje mem tega ni bolj primerjeno samšimu, ker se njegovo življenje z nasprotnim žalostnim, čmernim, hudovoljnim sercam clo nič ne spovzame in ne obstane. „Ako si prizadevamo, pobožno in pravično šiveti“, pravi sveti Janez Krizostom, „nas nobena reč ne bo móгла vsaliti“.

Sedma razstava.

Anton med svojimi učenci.

„*Skerbno si prizadevaj, se skazati Bogu doskušeni ga delavca, kterimu se ni treba sramovati, kteri prav oznanuje besedo resnice.*“ II. Tim. 2, 15.

Sveti Atanazi, prijatelj svetiga Antona, ki je o tem času v vsakdanji obhoji ž njim živel, nam je zapisal nekatere njegovih opominov, ki jih je kdaj med svojimi učenci govoril. Ko se je nekiga dne več vnanjih bratov okoli svetnika zbralo in ga prosilo, naj bi jim dal obširniši nauk za bogoljubno življenje, jim reče Anton: „*Ljubi moji otroci! Nar boljši in nar popolniši napeljevanje k bogoljubnemu življenju najdete v Božji besedi, in vse skušnje, ki sim jih nabral v svojim dolgim življenji, niso nič druziga, kot ponavljanje in poterjenje tega, kar ondi zapisano najdete. Jez vam torej nič druziga ne morem povedati, kakor kar nam Bog sam v svoji sveti besedi za vo-*

dilo življenja odkazuje“. Potem jim popolnost, po kateri naj si vedno prizadevajo kot namen življenja, in pa veličastno plačilo v nebesih stavi pred oči. To prepričanje, jim pravi, jih mora čedalje bolj vneti k Božji službi, pa jih tudi vedno v ponižnosti ohraniti s premislikam, da je vse, kar moremo storiti, takó malo, clo nič v primeri s tem, kar je Bog svojim otrokam pripravil. „*Ali ne bo naše plačilo zveličanje, ki bo terpelo od vekomej do vekomej?*“ jim reče na dalje. „*Saj ne bomo podedovali te zemlje, ampak nebesa; odložili, slekli bomo to trohljivo teló, in prejeli za to potem neumerljivo in častitljivo. Zatorej, moji otroci! ne utrudite in ne naveličajte se; spomnite se, da vse zatajevanje in terpljenje sedanjiga časa ni vredno časti, ktera ima tam nad nami biti razodeta. Spomnite se, de smo služabniki Gospodovi, prav ojstro zavezani, njemu pokorni biti, ki je naš stvarnik in naš prihodnji sodnik, ki nas bo ojstro po tem sodil, kakšni prednj pridemo, bodi si dobro ali hudo.*

Ta misel naj nas priganja k neprenehljivi gorečnosti v posvečevanji in strahu Bošnjim“. Anton je brate opominjal, vsak dan takó živeti, kakor bi bil vsaki njih smertni dan, ker je vender le negotovo, da bi tudi res biti ne môgel. „*Ako vsak dan takó začnemo in sklenemo*“, jim pravi „*se ne bomo le velikih grehov in hudobij, ampak tudi majhnih zmot posvetniga veselja obvarovali*“.

Takrat pridigar pravo zadéne, ko umé besedo resnice takó vmeriti, da vsak njegovih poslušavcov to prepričanje seboj domu vzame, da to, kar je slišal, je bilo kot nalaš za njega rečeno. Taka je bila pri poslušavcih svetiga Antona. Njegove besede so donšale veliko šadú; so vne-male goreče veselje za pobožnost, in so v mnogih obudile ljubezen do samotniga življenja, ktero je po njem dan na dan več prijatlov in ljubivcov dobivalo. „*Kteri s svojim šivljenjem uči*“, pravi sveti Jefrem, „*tisti je narboljši pridigar*“. In gotovo! Besede namreč ginejo, izgledi pa za se-

boj potegnejo in vlečejo k posnemanju, in nar hitreji k prepričanju pripravijo, da to tudi sam more storiti, kar vidi druge storiti. Ali niso narlepši čednosti ravno po izgledu in posnemanju se začenjale, nadaljevale in doverševale? „*Sveta h Kristusu ne spreobrača ne učenost, ne modrost, ne zgovornost*“, je sveti Francišk svojim učencam dopovedoval; „*to more zgotoviti le sveto življenje in spolnovanje Božjih zapoved. Kdor vednost nad svetost postavlja, tistemu ne bo vêdlo. In kdor iše hvale ljudi, služi laši. Narboljši bôrci so tisti, ki na skrivnem živé in toliko pridniši molijo in premišlujejo. Njih duše bodo nekda j angeli k Bogu pripeljali, in Gospod jim bo potem pokazal, koliko duš so s svojimi molitvami in solzami in s svojim zgledam pridobili. Teda j se bodo približali in nesli svoje snope, ter radovaje šli v veselje Gospodovo*“.

Osma razstava.

Anton gre v Aleksandrijo, preganjanim kristjanam v pomoč.

„Bratovska ljubezen ostani med vami. Spomnite se jetnikov, kakor da bi bili sojetniki; in terpečih, ker se tudi še sami v telesu znajdete.“ Hebr. 13, 1. 3.

Med tem, ko je Anton v egiptovski pušavi za svojo in druge duše skerbel, s svojim in svojih učencov posvečevanjem opraviti imel, je bila Cerkev Jezusova Kristusova hudo nadlegovana pod cesarjem Maksiminam, ki je na Jutrovim okoli leta 311. kristjane spet preganjati jel. V Aleksandrii je bilo v tem preganjanji veliko svetih mučencov (marternikov). Ko je sveti pušavnik slišal, v kolikih nevarnostih se kristjani v Aleksandrii znajdejo, ga je sveto hrepenenje tje gnalo, svoje preganjane brate tolažit, krepčat, vero, upanje, ljubezen v njih ohranit in reedit, in svojo lastno vero, svoje upanje, svojo ljubezen po zgledu svetih spoznovavcov in mučen-

cov še bolj vžgat, tudi, ako bi Bogu dopadlo, ž njimi Sinu Božjiga v železji, terpinčenju in smerti očitno spoznat. Svojim učencam, ki jih je na to pot hotel sabo vzeti, je Anton rekel podbudljive besede: „*Pojdimo na častitljivo vojsko svojih bratov, da jo š njimi prestanemo, ako smo v to poklicani, ali da bomo vsaj gledavci in priče njih zmage*“. Navdušenih z enako gorečnostjo jih je mnogo šlo z Antonam v Aleksandrijo, ki so ž njim delali svete dela keršanske ljubezni, obiskovali svete spoznovavce, z vsih krajev v mestne ječe ali pa v bližnje rudnike k težkim delam gnane, so spremljevali mučence v smert peljane, ter jih spodbadali k neomahljivi stanovitnosti v spoznanji svete vere. Takó je Anton s svojimi pušavniki preganjanim kristjanam skazoval vso mogočo ljubezen in v Aleksandrii ostal, dokler je terpeló to preganjanje. Drugo leto, ko je to nehalo, se je z novo vnemo spokornosti, ki jo je častitljivo vojskovanje svetih marternikov v njem obudilo, povernil nazaj v svojo ljubo pušavo.

Noben stan se ne zapre dobrotljivemu djanju in spolnovanju svetih dolžnost, in nar manj stan samotarcov in pušavnikov. Koliko dobriga je vse čase zgotovila delavna in sicer v svetih premišljevanjih in sklepih delavna samotnost! In vendar marljiva Marta rada godernjá nad tiho sedečo Marijo. Veliko psovanja, laži in obrekovanja se je zoper samotarce (menihe) vzdignilo, neprenehama ponavljalo in naposled verjelo. „Res da lažnjivo pero pisavcov je pisalo laži“, pravi prerok Jeremija 8, 8. Ako pa kdo koga oblaže, ako se laž v toliko ustih in peresih najde, čedalje bolj splošna postane, se potem za res ima, raste in prihaja zmiraj močnejši in prederzniši s pomočjo tistih služnih duhov, ki so v sto in sto raznih pōdobah vedno pripravljene v vojsko podati se zoper Cerkev in njene bogoljubne naprave.

Zastonj svet redovnikom in pušavnikom očituje, da je njih življenje za človeštvo brez prida. Vsak tak vgovor je overžen z opombo: da ravno redovniki in pušavniki stojé s svetam v tisti razmeri, v

tisti vzajemni delavnosti, ktere nar bolj potrebuje. S svojimi opravili, ojštrim zatajevanjem, čistim življenjem, s svojimi dobrimi deli in zgledi se tihi pa živi pridigi enako vpirajo zoper čedalje hujši posvetnost, gizdavost, lakomnost, oblastljivost. Njih vsakdanje hvalno petje Bogu vsemogočnimu darovano, njih molitve za vladarja, za domovino, za vse ljudi, za srečo in blagor dežel in narodov; njih vsikdarne, zlasti ob času nadloge, lakote in bolezní vedno odperte, za terpeče človeštvo tolaživne dobrotne naprave; njih trud in delovanje v vinogradu Gospodovim in pri izreji in poduku mladine — je mar vse to in toliko družiga brez prida? „O mi nesrečni, ako bi njih — samotarcov — ne bilo!“ je rekel sveti Karol Boromej. „Koliko šib Božjih oni s svojimi molitvami od nas odvernejo! Ali je bil Mojzes mar nepotrebin, ker se ni z ljudstvom vred vojskoval, temuč molil, ko so se drugi vojskovali?“

Deveta razstava.

**Anton se poverne v pušavo in je neutru-
den v skazovanji duhovnih in telesnih
del usmiljenja.**

~~~~~

*„Revno sicer živimo, pa veliko dobri-
ga bomo imeli, ako se bomo Boga bali, in
se vsega greha ogibali, in dobro delali.“*
Tob. 4, 23.

Anton se je v Aleksandrii pri spol-
novanji tolikih del ljubezni tudi velikim
nevarnostim izpostavil. Pa nihče si ni
upal polotiti se takó častitljiviga in pri
vsem ljudstvu takó ljubljeniga moža in
zato ni dosegel mučeniškega venca, ker
bilo mu je še dalje živeti, mučence druge
verste izrejati in voditi k popolnosti. Sve-
ti Atanazi piše od njega: *„Bog ga je v
naš in veliko družih prid hotel ohraniti,
da bi še večimu številu učencov duha
pokore vdihnil in jih v pravičnosti vodil“.*
Res se je Anton po svoji vernitvi vedno
v svojim samostanu prikrival in nikogar ni
hotel k sebi pustiti; vender jih je veliko

prihajalo, ga nadlegovalo, ter zahtévalo in najdlo njegovo pomoč včasih prav čudovito. Takó pride nekđaj stotnik Martinijan pred njegovo izbico; dolgo terka, in mu priporočuje svojo hčer, ki je bila od hudiga duha obsédena. Naposled se Anton oglasi: „*Kaj me motiš v mojim pokoju? Jez sim človek kot ti. Ako imaš vero, kliči Boga, in bo tvojo prošnjo uslišal*“. Martinijan stori po njegovim svetu, in ko pride domú, je hči zdrava. Bogu je dopadlo, svojiga zvestiga služabnika z mnogimi čudeži, ki jih je po njem delal, pred svetam povelicati. Ako je pa Bogu dopadlo, njegove prošnje ne uslišati, se je ves v Božjo voljo vdal, in tudi druge živo opominjal, ravno tako storiti. Dostikrat jih je poslal k drugim pušavnikam, da bi oni s svojimi molitvami zadočili, kar se je njegovim odreklo. „*Jez sim po zaslužnji deleč za njimi*“, je ponižno rekel, „*in čudno se mi zdi, da k meni hodijo, ko bi se vender lahko do unih obrnili*“. Ko so bolni iz Sirije v Egipt prišli, pomoči ga prosit, je rekel: „*I če-*

mu se takó deleč sem trudite in ubadate? Ali nimate domá mojiga sina (učenca) Hilarijona?“

Srečni tisti, kateri molitev ljubijo. Oni hodijo po stopinjah svetnikov, oni so v številu izvoljenih. „*Svetniki so ljubili samoto*“, pravi sveti Janez Damasčan, „*ki duha molitve redí, kot mati svoje otroke*“. Molitev nagnjenja serca očišuje, dušo posvečuje, jo zaljša z nebeško lepoto in s prežlahtnimi darmí milosti obdaruje, ter ji podeluje tisto modrost, ki je neskončno veličastniši kot vsa posvetna modrija. Visoke čednosti, ki se nad vsemi svetniki svetijo, tiste častitljive zmage nad vsem; strastmi, tisti neizrekljivi dušni pokoj v mnogoterih težavah — vse to je bilo sad verne in ponižne molitve. „*Molitev ponižniga človeka*“, pravi modri Sirah 35, 21., „*oblake predere, in se ne utolaži, dokler se tje ne približa, in ne odstopi, dokler je Narviši ne pogleda*“. Zató je tudi Jezus tolikrat od molitve govoril, takó priserčno k pravi, stanovitni

molitvi opominjal, sam takó goreče molil, ja clo cele noči v molitvi prečul. Zató je tudi sveto pismo polno opominovanja in nape-ljevanja k molitvi, polno narlepših zgledov krepkih molitev, polno gotovih spričevanj uslišanih molitev; ravno takó tudi pisma sve-tih očakov in cerkvenih učenikov. Ako be-remo življenje svetnikov, ako premišljujemo zaklade milosti in ljubezni Božje, s kterimi so bili takó obilno obdarovani, in potlej vprašamo: kakó so to dosegli? najdemo odgovor v besedah Kristusovih (Mat. 7, 7.): „Prosíte, in se vam bo dalo; išite, in bote našli; terkajte, in se vam bo od-perlo“. Ta nasledek, ta sad molitve je go-tov, je nepogrešljiv, ker to je Božja obljuba. Resnično je pa tudi, kar sveti Janez piše (I. 3, 21. 22.): „Preljubi! ako nam naše serce nič ne očita, imamo zaupanje k Bogu, in kar koli prosimo, bomo od njega prejeli; ker njegove zapo-vedi spolnujemo, in delamo to, kar njemu dopade“.

Deseta razstava.

Samostani svetiga Antona v egiptovski pušavi.

„Veste, kakó smo vsakteriga vas kakor oče svoje otroke prosili, opominjali in spodbadali, da živite, kakor se spodobi pred Bogam, kateri vas je poklical v svoje kraljestvo in veličastvo.“ I. Tes. 2, 11. 12.

Število samotarcov v pušavi, v kateri je sveti Anton ž njimi prebival, se je znano narašalo. Nekteri so živeli v osamljenih izbicah, drugi v družbah, ki so se napravile. Anton je od časa do časa svoje učence obiskoval, se ž njimi pogovarjal, in s svojimi uki in zgledi njih vnemo še bolj oživil. Takó so vstale pobožne društva ali samostani, katerim vsim je ljubljene stari očak Anton bil vodja in oglednik.

Ti samostani so bili v okolici mest Memfe, Arzinoje, Babilona in Afrodite, in so bili obilno naseljeni. Rufin, ki je samíje in samostane v Egiptu obiskal, pi-

še od svetiga Serapijona, opata Arzinojskiga, in od bližnjih samij, da je bil prednik 6 tavžent meniham ali samotarcam. Sveti *Atanazi*, ki je ob času svojiga preganjanja velikrat in dolgo v egiptovski pušavi bival in ondotne samije in samostane sčasama vse obiskal, prav z občudovanjem od njih govori. „*Ondi*“, pravi, „*so samostani kot tempeljni napolnjeni z ljudmi, katerih šivljenje je vedno prepevanje psalmov, neprenehano branje, čuvanje, molitev in post; kateri vse svoje upanje stavijo le v prihodnje dobrote; ktcri so z vezmi prečudne ljubezni med sabo zedinjeni, in ki delajo bolj za uboge in nadlošne kot za svojo lastno potrebsino. Ondi se vidi nekaka nezmerina, od svetá popolnoma ločena dežela, kjer so srečni prebivavci, ki nobene druge skerbi ne poznajo, kot v pravičnosti in bogoslužnosti živeti*“. Vse te samije in vsi ti samostani so bili pod vodstvom svetiga Antona opata, in akoravno je vsako društvo svojiga lastniga prednika imelo, je vendar, tudi ko se je dalje v pušavo

umaknil, nad vsemi njih vikšl vodja ali oglednik ostal.

Kdor hoče rodovniški ali meniški stan prav razumeti in pravo podobo samostanov imeti, naj novejši bukve na stran dene in starejši odpre, namreč nekdanjih svetih cerkvenih očetov in učnikov. Oni niso le zveste in pravične priče ustniga izročila, ampak tudi verjetne, resnične, neoveržljive priče meniškega stanú; ker cerkveni očetje so nar čistejši in nar pravniši razumek in spregled imeli od tega stanú. Da se bistvo redovniškega stanú prav umé in spozná, je potrebno obširno, v bistvo ali dno keršanstva segajoče znanje, serčna pobožnost, nepopačeno, čisto življenje. To pa se najde zlasti pri nar častitljivših učenikih, Atanaziju, Baziliju, Krizostomu, Hieronimu, Avguštinu in toliko družih. Oni ne morejo prehvaliti redovniškiga stanu in sklepa tistih, ki se vsimu pečanju s svetam radovoljno odpovejo, da bi bolj v miru Bogu služili in samo za edino potrebno skerbeli.

Na veliki razgled samotarstva ali redovništva je kazal Zveličar z besedami (Mat. 19, 21.): „Ako hočeš popolnoma biti, idi, prodaj kar imaš, in daj ubogim, in boš zaklad imel v nebesih; ter pridi in hodi za menoj“. In sveti Pavel pravi (I. Kor. 7, 32. 34.): „Kdor je brez žene, skerbí za to, kar je Gospodoviga, kako bi Bogu dopadel... In devica misli, kar je Gospodoviga, da bi bila sveta na telesu in na duhu.“

Taki možje, ki so imeli dosti duhovne moči, dospeti vikši stopinjo popolnosti, vsemu se odpovedati zavolj Božjiga kraljestva, in za Jezusam hoditi, so bili aposteljni in njih nasledniki; oni so stali na narvišji stopinji bogoljubniga življenja, ker nad njimi se je razodevala cela in narvikši moč evangelija. Po spričevanji zgodovine so pa hotli tudi drugi dospeti to stopinjo popolnosti, in ti so sveti pušavniki in samotarci, redovniki in redovnice (menihi in nune), v kterih se je ravno takó narlepši cvetka, nar čistejši in narvikši moč evangeljska v življenji pokazala.

Enajsta razstava.

Antonova gora, ali samija svetiga Antona na gori Kocim.

~~~~~  
 „Pojdi noter v pecino, in skrij se v jami pod zemljo.“ Izaija 2, 10.

Anton, kterimu se njegova pušava ni več dosti samotna zdela, je sklenil, ta kraj zapustiti in se še globokeji v pušavo dežele gornje-tebajške skriti, da bi ondi še bolj oddaljen od obhoje z ljudmi také rekoč čisto samo z Bogom mogel živeti.

Potem ko je svoje učence Bogu izročil in se s kruham za popotnjo previdil, se podá na breg reke Nil in čaka priložnosti, da bi se prepeljal. Ondi zasliši glas od zgorej: „Anton, kam greš? kaj misliš?“ Prav neprestrašeno Anton odgovori: „Pri toliko ljudeh nimam pokoja; take reči od mene zahtevajo, ki presejajo mojo moč“. Tedaj mu je bilo ukazano, ne v deželo gornje-tebajško, ampak naprej še globokeji se podati v pušavo. Nekaj arabskih kupcov, ki so proti Jutrovimu popo-



tovali, ga je vzelo seboj, in čez tri dni, ki jih je menda na velbljudu prebil, je prišel do prav visoke gore, kjer si je imel po volji Božje previdnosti za poslednji čas svojiga življenja stanovališe napraviti. Temu hribu, le en dan hodá od rudečiga morja oddaljenimu, se je reklo Kocim, pa je bil potlej po svojim prebivavcu „Antonova gora“ imenovan. Za svoje stanovanje si je izvolil majhno célico (izbico) v pečini, kjer so nekdam kamnje lomili. Na špiku ali verhu omenjene gôre, kamor se je le z veliko težavo po ozki stopničasti stezi prilesti moglo, ste bile še dve drugi, si prav enaki staničici v skalo vsekani. V eno tistih se je svetnik včasih umaknil, zlasti ko se je njegovo ondotno skrito prebivališe spet najdló, in so mu ljudje jeli silo delati.

---

Anton si je za poslednje leta svojiga življenja izvolil še veliko ojestrejši samoto. Umaknil se je na visoko in sterma goro Kocim, da bi še bolj ločen od vse družbe človeške se toliko prostejši mogel povzdigi-

niti do blágorne obhoje z Bogam z molitvijo in s premišljevanjem večnih resnic. Jezus sam se je zmed množic poslušavcov po opravlilih dneva na noč rad umaknil na samotno goro in se v molitvi pogovarjal s svojim nebeškim Očetam. Po pripovedovanji svetih evangelistov si je dostikrat kako goro izvolil za kraj svoje molitve, in lahko razumémo, da ga je tudi v tem modrost Božja vodila. V tihi gôrski samoti in oddaljen od vsiga šuma in hruma ljudi se je po željah serca lahko zamaknil v mirno tiho premišljevanje. Bi se mar ta izgled Zveličarjev posnemati ne smel? Zgodovina nam daje obilno zgledov pobožnih menihov in pušavnikov, kateri so gôrske samote poiskali in izvolili pri vstanovitvi samíj in samostanov. Gotovo jih je pri tej izvolitvi vodila vikši modrost. Kaže se v tem misel močnejši povzdige k Stvarniku, ter živejši pobožnosti in dušniga hrepeneња do tega, kar je zgorej. In res pri ugledu častitljivih tempeljnov in hiš Božjih na gorah ta misel in čut človeka prevzame. Ondi, kjer se človeški duh nemoten

k Narvikšimu povzdiguje in ž njim zaupljivo pogovarja, se čuti od vikši moči ginjeniga, razsvetljeniga in okrepčaniga, po Božjih potih hoditi in popolnoma biti po čisti ljubezni in veseli vdaji v njegovo presveto voljo. Takó je življenje samotarca ali pušavnika življenje vikši verste, ki ni na to zemljo in njene minljive dobrote navezano, ampak božjemu življenju enako vse posvetno zaničuje. Anton je večkrat rekel: „*Takrat se moč duše nar lepši pokaže, kadar poželenje telesa odstopi*“. To pa se nar gotovši zgodí v ojstri samotnosti, ker v nji ima človek malo potreb in tudi manj skušnjav, in torej lagljeje dober ostane.



## Dvanajsta razstava.

### Antona v njegovi sami najdejo in obiskovati začnejo.

„Velik dobiček pa je pobožnost & zadovoljnostjo. Nič namreč nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti. Ako pa imamo živež in obleko, bomo s tem zadovoljni.“ I. Tim. 6, 6 — 8.

Gora Kocim, kakor jo sveti Hieronim popiše, je kamnata gora, spod ktere studenci izvirajo, ki jih nekaj pesek popije, nekaj pa se jih v potok naraste, čigar obrežje od palmovih dreves obsenčeno tisti kraj prijetin dela. Na tem mestu je sklenil Anton ostati. Živil se je od sadu palmovih dreves ob potoki, in od kruha, ki so ga mu Arabljani dajali ondi memo gredoči. Tudi njegovi učenci, ko so njegovo prebivališče izpazili, so ga od časa do časa s kruham prevedili. Toda z malim zadovoljni pušavnik je hotel svojim prijatlam tudi ta trud prevzdigniti. Torej jih je prosil, naj mu pošljejo lopato, sekuro in malo

žita. Žito je vsejal ob vlažnem kraji potoka; in takó si je svoj kruh sam prideloval in pripravljaj. Z velikim veseljem se je zdaj vidil v stanu, da mu ni treba nikomur nadleže delati. Le pozneji, ko je že starji bil, je dovolil svojim učencam, da so mu vsak mesec malo sočivja in olja prinesli. Da bi gostí s čim poživil, ki so ga tudi tukaj jeli obiskovati, je ravnal da je še nekaj sočivja pridelal; tudi je pri svoji skalnici ali skalnati stanici tertó zasadi in nekaj družih dreves. Tudi gumniše si je pripravil in vodnjak izkopal, da mu na vertu ni móče manjkalo.

Več novih učencov, ko so tiho stanovališè svetnikovo izpazili in najdli, je želelo tudi blizo svojega ljubljeniga očeta prebivati. Vender pri vsih svojih velicijah željah niso mogli od njega dovoljenja dobiti, da bi se na njegovi gori vselili. Z njegovim dopušenjem in odkazanjem so torej samostan Pispir na bregu reke Nil v tebajškem okraju zidali, kakih 12 ur od gore svetnikove. To društvo se je sčasoma jako narastlo, in po smerti svetiga o-

čaka je ondi skor pet tavižent samotarcov živel. Tudi na gôri svetiga Antona se je zbralo pozneji veliko samotarcov, ki so v jamah ali votlinah prebivali.

---

Velikost, serčnost in moč duše od vsiga posvetniga ločene se v narlepši svetlobi pokaže pri svetim Antonu v njegovi skalnici. Kolikšna zmernost, kolikšna zadovoljnost z nar potrebnim živežem! Takaka zadovoljnost se le pri tistih najde, ki ljubijo od Jezusa nasvetvano radovoljno uboštvo. To uboštvo je čudovite nasledke imelo; - ono je k izpeljavi vsih velicij djanj, ki nam jih apostoljska in cerkvena zgodovina dopoveduje, nar več pripomoglo. Brez njega bi ne bili prvi verniki cene svojiga premoženja pred aposteljne donašali. Brez njega bi verniki hebrejskiga rodu ne bili zgube svojiga imetja z veseljem terpeli. Brez njega bi mučenci iz vsih narodov ne bili mogli biti dosti stanovitni, starše, brate, sestre, zakonske družaje in otroke, čast in veljavo, blago in premoženje, dom, telo in življenje zavolj Boga dati in pustiti.

Brez njega bi aposteljni in njih nasledniki, samotarci v samostanih, pušavniki v puštinjah ne bili zamogli vsakoverstne zatajevanja takó dolgo prenašati. „Uboštvo“, pravi sveta Terezija, „je tolikšno dobro, da vse dobrote svetá v sebi ima; ja še povzamem, vse dobrote svetá v sebi ima — ker svét zaničevati je nad svetam gospodovati. Čast in bogastvo ste skor vedno zedinjeni. Kdor je časti lakomen, pač ne more bogastva sovražiti; in kdor bogastvo zaničuje, se malo zmeni za čast“. „Koliko svetnikov“, pravi sv. Francišk Salezijan, „je iz ljubezni do Boga čisto revnih postalo za ta čas, da bi toliko bolj obogateli za večnost! Pa tega vsi ne uméjo. To radovoljno uboštvo je evangeljski svét, ki ni dan za navadne duše; ker to je junaška krepóst“.



## Trinajsta razstava.

### Anton obiskuje samostane v pušavi.

„Večjiga veselja nimam, kakor to, da slišim, da moji otroci po resnici živé.“ III. Jan. 1, 4.

Kakor koli velike želje je imel sv. Anton, v popolni prikritosti živeti, vendar silnim prošnjam, svoje samostane obiskati, ni mogel zoperstati. Na zadnje se je dal pregovoriti, s svoje gore prilesti in še enkrat obiskati svoje brate.

Z živim priserčnim veseljem so ga povsod sprejemali, in njegovi pogovori so z novo vnemo za rast v čednosti in bogoljubnosti navdajali njegove učence. Tudi on je imel veliko veselje, ko je vidil njih resnobno in neutrudeno gorečnost v prizadevanji za svetost. Kar je njegovo veselje povikšalo, je bila okoljšina, da je o tem popotvanji svojo sestro spet vidil, ki je kot prednica duhovniga društva veliko Bogu posvečenih devic s svojim zgledam in pobožnim samostanskim življenjem vodila in budila.



Potem ko je te želje ljubezni do bližnjiga spolnil, se je vernil nazaj na svojo goro. Kolikor dalj je pa ondi bil, toliko bolj so ljudje od vsih strani k njemu vreli, ga vidit, ga slišat, za svèt ga prašat, svoj telesni ali dušni prid mu priporočat; v kratkim: v kakoršni koli potrebi se je kdo znajdel, se je k molitvi svetnikovi zatekel, in Bogu je dopadlo, svojiga zvestiga služabnika z mnogimi čudeži povelicati.

Pri vsih teh gnadah in spredkih, svetimu možu takó obilno podeljenih, je vender vseskozi ves ponižen ostal, in, naj je bil uslišan ali pa ne, vedno enako pokojin in zadovoljin. Povsod in vselej je bil dobre volje; njegov dušni pokoj, mir in veselje v svetim Duhu je sijalo iz njegoviga obličja, in ga je dalo zmed vsih precej spoznati, ako tudi ga kdo še nikoli ni bil vidil. Kdor ga je vidil, se je od njega lahko učil; že njegova vpričnost in vse njegovo vnanje prikazanje je bilo keršansko učenje in pridigovanje, ter živa v serce segajoča beseda.

---

Pobožne samotarce in pušavnike so vse čase častili, in take častite možé so ljudje iz vsih stanov v nar imenitniših zadevah za svét prašali, jih blagoslova, priprošnje, tolažbe v nezgodah prosili. Tehtna beseda iz ust takó češenih mož, podpirana z navtisan njih celiga življenja in vsiga njih vnanjiga prikazanja, o pravim času govorjena, je po navadi več zdala, kot bi bili dolgi ponavljani govori drugih ljudi v drugih okoljšinah zdati v stanu. Pravo čisto spoštovanje se doseže le s stanovitno povzdigo nad vse zemeljske reči, z duhovnim življenjem v Bogu, s krotanjem in zatajevanjem samiga sebe, s spokorjenjem in z zaničevanjem vsega tega, kar posvetni ljudje v čislu imajo. Takó je Sin Božji med ljudmi živel, takó njegovi učenci in aposteljni, takó sveti možje in svete ženske, po kterih se je keršanstvo med vsimi narodi tolikanj povzdignilo in razširilo. Takó je živel Anton v pušavi, ki so iz bližave in daljave visoki in nizki, duhovni in svetni ga obiskovali. Bil je za Egipt kot zdravnik, ter je vedil slehernimu za njegovo

bolezen primerjeno svetovati. Kdo je žalovaje in jokaje k njemu prišel, da ni potolažen in oveseljen šel od njega? Kteri siromak je maloserčen k njemu prišel, da ni odžaljen in bogastvo zaničevaje šel od njega? Kteri zanikern samotarec ni v dobrim okrepcan šel od njega? Kteri mladeneč na goro dospevši je vidil Antona, da ni sladnost potem zaničeval in zderžnost ljubil? Kdo od hudih duhov nadležvan se je njemu približal, da ni odsihmal pokoja imel? Kdo je bégan v svojih mislih k njemu prišel, da ni mirniga serca šel od njega? Ako je kdo tudi le, da bi ga vidil, k njemu prišel, je odšel v veri podučen ali poterjen. Njegova blaga, ljubeznjiva priprošnja, njegovo ojstro, spokorno sveto življenje je na tihim do serc ljudi veči moč imelo, kot bi nar pripravniši pridigarji po mestih in na kraljevih dvorih z vso svojo sprétnostjo in govorniško umetnijo mogli opraviti.



## Štirnajsta razstava.

### Antona neverski modrijani obiskujejo.

~~~~~  
„Glejte, da vas kdo ne zapelje s posvetno modrostjo in prazno zvijačo po človeškem izročilu, po naukih sveta, in ne po Kristusu.“ Kološ. 2, 8.

Anton je bil od svojih prvih učencov preveč oddaljen, da bi jih bil velikrat mogel obiskati. Vender njih duhovnih potreb ni vnemar pušal, ker je tistim, ki so ga včasih obiskali, posebne nauke dajal, in jim tudi pisal, kakor nam sveti Hieronim naznanja. V samostan Pispir, ki ni bil takó deleč od njega, je pa večkrat šel. Ondi je ptujce podučeval, pa tudi modrijane in zvijačnike v sramoto deval, ki so se ž njim prepirati hotli.

Nekteri teh ajdovskih modrijanov so svetiga Antona obiskovali iz radovednosti, da bi vidili pušavnika, od kteriga se je toliko čudežev pripovedovalo, in pa z namenam, da bi se ž njim pričkali zavolj keršanske vere. On pa jim je neoveržljivi-

vo dokazal, da je keršanska vera edino prava, in da je v nji edino gotovo spoznanje. „*Vaša vera*“, jim pravi med drugim, „*ni bila nikoli preganjana, temuč se je sama od sebe sprostirala. Kristjani pa so preganjani, in vendar naša vera bolj cvete mem vaše in se blagorniši razširja. Mi kristjani hudiče, ki jih vi bogove molite, odganjamo še s samim izrekanjem imena Jezusa Križaniga. Njih zmame in sleparije še zginejo, ako le sveti križ storimo*“. Kar je Anton rekel, je spričal, ker je ime Jezusovo zaklical in obsedene s svetim križem zaznamnjal, ter so bili rešeni muk.

Zastran spoznanja po umu in veri je rekel modrijanam: „*Kar mi po veri spoznamo, to išete vi po zaumkih doseči, in v zaumke še povzeti ne morete, kar mi spoznamo. Torej je spoznanje po veri boljše in gotovši, kot pa po vaših goljufnih razsodkih. Ti vaši rozsodki so tako slabi, da š njimi nikogar od keršanstva k ajdovstvu ne premaknete. Mi pa, ki vero v Kristusa oznanujemo, vaše praznover-*

stvo razdevamo, ker vsi spoznajo, da je Kristus Bog in Sin Božji“.

Keršanska vera je, hvala Bogu, vselej vse preskušnje dostala, in se ničesar ne boji — razun ne poznana biti. Ona je tista modrost od zgorej, za katero edino nam gre prizadevati si, in katero sv. apostelj Jakob sprelepo popisuje (3, 17.) z besedami: „Modrost pa, ktera je od zgorej, je nar pred sramožljiva, tedej mirna, ponižna, prizanesljiva, polna usmiljenja in dobriga sadu, — ne sodi nikogar, in je brez hlimbe“. „V nji“, pravi sveti Atanazi, „je toliko zdravil, kolikor je bolezen, in v nji je najti toliko naukov resnice, kolikor je poganjkov zmot. Tisto je nar izverstniši, kar se od mnogih spodbija, in od nikogar ne premaga“. To je sveta vera. Pri vsem sovraštvu judov ob njenim začetku, pri vsem grozovitnim preganjanji neverskih cesarjev ob njenim razširjanju in pri vsih nar silniših napadih v poznejših časih je vender vseskozi nepremagljiva ostala. Kolikor bolj so jo spodbijali, toliko bolj je cvetela; kolikor bolj so jo tlačili, to-

liko bolj se je povzdigovala v razgled narodov. „Spoznanje po veri“, je rekel sveti Anton modrijanam, „je gotovši kot spoznanje po človeškim umu“. Ni dvomiti. „Um“, pravi sveti Avguštin, „je dušno okó; pa da vidi, telesnimu očesu enako potrebuje svetlobe, in nikoli ne bo kaj bošjiga zagledalo, ako mu luči vere ali razodenja manjka“. Iz vere torej izhaja vse pravo znanje. „Ali moreš verovati“ je bilo prvo, kar je Jezus prosečiga vprašal. Le vernimu je vse mogoče, torej tudi pravo znanje; in le po veri se razumé, kar še nobena posvetna modrost nikoli ni spregledala in umela. Kakó napčno vender ravnajo ošabni učenci, ki se vedno trudijo, da bi neskončno svitlejši luč razodenja ugasnili! Kakor koli visoko se s svojim znanjem in bistrim umam nad druge povzdigujejo, vender v verskih rečéh ne bodo nikoli prave zadeli, temuč v megli, noči in tamí bodo v čedalje hujši zmote zabredli, ter s svojim duham v tvarinskem svetu popolnoma utonili, in takó sebe in druge zapeljali in pogubili.

Petnajsta razstava.

Pogovori svetiga Antona z neverskimi modrijani.

„Kar je nespametno pred svetam, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetam, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočniga; in kar je ne-imenitno in zaničljivo pred svetam, je izvolil Bog, in kar nič ni, da bi razdjal, kar je veljavniga.“ I. Kor. 1, 27. 28.

Kratkočasno je gledati na svetu, ko si človeška modrost na vso moč prizadeva, da bi moža z vikši modrostjo obdarjeniga v zadrego ali pa v zaničevanje pripravila, in ko potem le ta s prosto, naravno besedo vse nastavljene zvijače razkrije in v sramoto postavi. — Nekdaj so prišli posvetni modrijani k Antonu v pušavo, in so ga prašali, kaj vender more v svoji samii opraviti imeti, ker ni zmožen veselja, ki se iz branja lepih bukev vživa. „*Narava (natura)*“, jim dé Anton, „*je za-me knjiga, pri kateri vsako drugo lahko pogrešam*“.

Drugi taki modrijani, ki so dobro vedili, da v svoji mladosti v očitne šole ni hodil in se tedanjih lepih znanost nikoli ni učil, so hotli njegovo nevednost v posvetnih znanostih smešno storiti. Te je Anton k molčanju pripravil, ker jim je dal nepričakovano vprašanje. S prečudno prostostjo namreč jih je vprašal: Kaj je prvo, pamet ali znanost, in ktera zmed nju je drugo rodila? „*Prvo*“ mu odgovoré, „*brez dvoma je pamet*“. „*Torej je pamet zadosti,*“ jim odverne svetnik. Osupnjeni nad modrostjo njegoviga govorjenja in s spoštovanjem do služabnika Božjiga so se modrijani spred njega pobrali. Nekiga dne je prišlo nekaj gerških modrijanov k Antonu, da bi ga skušali. Anton, ki je njih namen dobro sprevidil, jih vpraša: „*Čimú nek se trudite k neumnimu človeku?*“ „*Ti nisi neumen*“, mu odvernejo, „*temuč prav moder*“. Anton jim odgovori: „*Ako greste k neumnimu, je prazen vaš trud; ako greste pa k modrimu, bodite kot jez: ker kar je zlasti dobriga, se mora pošnemati. Ko bi bil jez k vam prišel, bi*

jez vas posnemal; ko pa vi k meni pridite, torej bodite, kar sim jez; jez pa sim kristjan“⁴. Modrijani so se zavzeli in spred njega pobrali.

Kdor svojiga zveličanja iše po poti, ki jo je Jezus s svojim naukam in zgledam pokazal, je kristjan. Njegov cilj in konec je Bog sam, katerimu dopasti je njegova edina želja, njegova narvikši slava. V pravi modrosti in čednosti rasti in z zvestim nasledovanjem Jezusoviga zgleda po zmiraj obilnišim premagovanji in posvečevanji samiga sebe Očetu nebeškemu bližej in bližej prihajati, to je njegova pglavitna skerb. Velika, mnogo obsežna beseda, ki jo je Bog Abrahamu rekel, in jo še zdaj vsem, kateri hočejo pobožno in sveto živeti, k sercu govori: „Hôdi pred menoj in bodi popolnama!“⁵ mu je kot glas Božji čez vse sveta. Zakaj, kdor pred Bogam hodi z ravnim in ponižnim sercam, bo z Božjo pomočjo vedno popolniši. Popolniši bo modrost, ki njegov um razsvetljuje, popolniši ljubezen, ki njegovo serce napolnuje, popolniši zadovoljnost, mir in

jasnost duha, ki ga stanovitniga storí. Ta modrost pa, ki kot verska modrost to ime edina zasluži, se ne doseže iz pisem posvetnih modrijanov, kateri po spričevanji zgodovine sami ven in ven svoje besede podirajo, z vedno préinjavo svojih misel svet begajo, in ljudi ob vero, ja clo ob zdravo človeško pamet pripravljajo. Prava modrost se po spričevanji svetiga pisma doseže le z bogaboječnostjo. „S trah Gospodov je začetek in venec modrosti; ona delí znanje in pametno razumnost, in povik šuje čast njih, ki se je derž é“. Sirah 1, 16. 22. 24. Da bi neprecenljivih darov modrosti, umnosti in bogoljubne učenosti se vdeležili, so vse svete, bogoljubne duše vse čase za bogaboječnost si prizadjale, ker jim je bila znana obljuba (Sirah 1, 33.): „Moj sin! ako po modrosti hrepeniš, ohrani pravičnost, in Bog ti jo bo podelil“. In sveti Jakop nas opominja (1, 5.): „Ako pa kdo zmed vas potrebuje modrosti, naj je prosi od Boga, kateri daje vsem obilno, in ne oponaša; in mu bo dana“.

Šestnajsta razstava.

Anton pušavnik in cesar Konstantin Veliki.

Kralju pak večnimu, neumerljivimu, nevidnimu, Bogu edinimu bodi čast in slava od vekomej do vekomej. Amen!

Slóvez od svetosti Antona pušavnika, in češenje njegovo se ni razširilo samo med samotarci in pušavniki v egiptovski pustinji, ampak je seglo tudi v bližnje in daljne mesta po deželi, ja clo do dvora cesarjeviga v Rim. Okoli leta 337. je Konstantin Veliki s svojima sinama Konstancijem in Konstantam vred pisal svetimu Antonu. Priporočali so se njegovi molitvi in priprošnji pri Bogu, in razodeli so mu svoje priserčne želje, da bi od njega odgovor prejeli. Anton je pokazal te pisma svojim učencam, in ko so se močno čudili časti, ki mu jo je skazal veliki vladar rimskiga cesarstva, jim reče: „*Ne smete se čuditi, da sim od cesarja pismo prejel. Človek je, ki človeku piše. Čudite se veliko bolj, da nam je Bog po svetim pismu dal spo-*

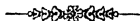
znati svojo voljo, in da nam je po svojim lastnim Sinu govoril“. Anton ni vedil, ali bi na te pisma odgovoril, ali ne, ker, kakor je rekel, ne vé, kaj bi takim poglavarjem pisal. Ko so ga pa njegovi učenci opomnili, da bi to njegovo ponižnost lahko za prevzetnost imeli, je cesarju in njegovima sinama pisal in jih opominjal, časniga ne previsoko ceniti, na prihodnost misliti in ne pozabiti, da je Jezus Kristus edini pravi večni kralj, kterimu dopadljivi biti naj si prizadevajo s pravičnostjo, ljubljenjem in usmiljenjem.

Še več pisem je Anton potem iz lastniga nagiba s priserčnimi opomini pisal svetimu Atanaziju, tačas iztiranimu in preganjanimu očaku Aleksandrijskimu. Tudi do več samostanov egiptovskih je svetnik dopisoval in jim dajal apostoljske nauke.

Anton pušavnik in cesar Konstantin ste sloveče imeni iz keršanske nekdanosti. Obdva sta dobila primek „Veliki“. Vse čase se jima je zasluženost spoštovanje dajalo, in Cerkev s hvaležnostjo spoznava nju-

ne zasluge, ter njun spomin v časti ima. Konstantin je zapustil ajdovsko malikovanje in je kristjan postal. S tem cesarjem je Bog po tristoletni stiski svoji preganjani Cerkvi prostost in mir dodelil. Vse je na enkrat drugo podobo dobilo. Očitno so se kristjani zdaj pokazali, in so svojo dosihmal veči del le na skrivnim opravljano službo Božjo in svoje praznike z narveči slovesnostjo obhajali. Keršanska vera je po rimskem cesarstvu na enkrat gospodovavna postala. Anton je iskal in najdel Božje kraljestvo v osamljenosti in popolni ločitvi od svetá. Pri tem pa je zderžal nar blagejši in nar močnejši vladarsko oblast, ktera je v tem, da se nad seboj in nad svojimi strastmi zna gospodovati. Kdor to zmore, je v vikšim pomenu človek in v pravim pomenu kristjan; on je kralj. „*Tisti je kralj*“, pravi sveti Gregor, cerkveni učenik, „*kteri vse čutljeje svojiga serca po volji Božji ravná in nad njimi gospoduje, ker se na višavi razsvetljene pameti kot na prestolu znajde, vse nasprotne strasti pod oblast deva,*

notranji mir ohrani in postave spodobnosti in pravičnosti v sebi zveršuje“. „Ravno takó, kot mogočen kralj, ki se z zlatim vencam sveti na prestólu“, pravi sveti Janez Krizostom, „je častljiv vsak človek, ki v svoji duhovni moči nad sušnjimi strastmi gospoduje“. Ravno ta sveti cerkveni učenik, ko kraljevo oblast s samotarškim življenjem primerja, pravi dalje: „Kralj gospoduje nad mesti, deželami, narodi, vojsknimi trumami, starašinstvi i. d.; menih ali pušavnik pa gospoduje nad nevošljivostjo, jezo, lakomnostjo, mesenim poželenjem in družimi strastmi svoje duše. Takšno je vladanje kralja, takšno vladanje samotarca“.

Sedemnajsta razstava.

Anton obiše svetiga pušavnika Pavla v njegovi sami.

„Starost je častitljiva krona, ki se po potu pravice najde.“ Pregov. 16, 31.

Okoli leta 339. je Antona, že 90 let stariga, skušnjavska misel obhajala, da v takó popolni osamljenosti od svetá po znebitvi vsiga pozemeljskiga morebiti še nihče ni takó dolgo Bogu služil. Tedaj mu dá Bog v sanjah spoznati, da je vender nekdó pri življenji, kateri se mu je že od dálj časa popolnoma posvetil. Gnan od željá, tega služabnika Božjiga v pušavi poiskati, in poln zaupanja, da bo Bog vodil njegove stopinje, se Anton na pot pravi. Tretji dan zjutraj pride do skalnice, prebivališa svetiga moža, ki ga je iskal. Tukaj je živel sveti starček, Pavel pušavnik, ki se je leta 253. ob času preganjanja kristjanov pod cesarjem Decijem, 23 let star v tebajški pušavi bil prikril.

Vhod do votline je bil tamen, in Anton je zadel na kamnje, ki je eno na drugo zaropotalo. Pavel, ki taciga šuma blizo ni bil navajen, znotrej vrata zapahne. Anton se spusti na tla pred vratmi, ter prosi svetnika, naj mu odpre, in še pristavi, da pred ne vstane, dokler mu ne odpre. Pavel, ki mu je Bog razodel, kdo je ta prosivec, tedej odpre vrata, in z veseljem sprejme Antona. Pozdravila in objela sta se eden drugiga, po imenu sta se poklicala, dasiravno pred eden za drugiga nič ni vedil, in k združenim molitvi sta se zedinila. Potem sta se usedla, vesela se pogovarjala, in Pavel reče: „*Tukej vidiš človeka s sivimi lasmi, ki je še na koncu svojiga šivljenja na zemlji, ki bo kmali v prah truplo njegovo*“. Na to ga vpraša, kakó se že na svetu godí, od kteriga že 90 let nič več zvedil ni.

Ne po potu pregrehe in hudobije, temuč le po potu čednosti in pravičnosti, pravi Salomon, se visoka starost doseže. Kdo je bil zdravši in dobrovoljniši, kot

Pavel, Anton in toliko drugih služabnikov Božjih, kateri so pri vsem tudi naj ojstrej-šim zatiranji svojiga života vender prav visoko in zraven zdravo in čversto starost dosegli? Krepost je stanovitna volja ali prizadevanje, le po zapovedih Božjih ravnati. „Moj sin!“ nas opominja Salomon v svojih pregovorih (3, 1. 2.), „ne pozabi moje postave, in tvoje serce naj ohrani moje zapovedi: zakaj dolgo življenje, dobre leta in pokoj ti bodo prinesle“. Veliko tavžent ljudi pred časam umerje, ker poti pravičnosti niso nikoli nastopili, ali pa so jo v svojo nesrečo spet zapustili. Čednost je zmer-
nost in treznost. „Zavoljo pijanosti jih je že veliko pomerlo; kdor pa je trezen, si življenje daljša“, pravi Bog po Sirahu 37, 34. Redko je, da bi ljudje zmerniga, ojstriga življenja in velikiga te-lesniga zatiranja si škodovali bili in zavoljo tega zboleli. Nasproti pa se prav velikrat zgodi, da ljudje, ki so telesnim sladno-
stim nerodno vdani, telesno in dušno zdrav-je zapravijo. Koliko jih oslabí in potere

svoje zdravje brez pokorjenja, in umerjó v cvetju svoje starosti brez zasluženja! Kaj dela denarni, poželjivi svet pri svojih očitnih kratkočasih, kjer s prigovarjanjem in zgledam eden družiga podžiga, in v to, kar je nespodobno in nedopušeno, zapelje!

Častitljiva krona starosti se mora najti po potu pravičnosti. Ta pot pa ni široka cesta, ni s cvetlicami, ampak velikrat le s ternjem nastlana; je ozka in tesna. Zato je pisano: „Malo jih je, ki jo najdejo“. Mat. 7, 14.

Osemnajsta razstava.

**Svoje zveste služabnike Gospod
čudovito živi.**

„Krokarjem sim zapovedal, da naj te živé.“ III. Kralj. 17, 4.

Preroka Elija je Bog nekdam v pušavi po krokarjih preživil, ki so mu vsa-

ko jutro mesa in kruha prinesli. Čudežno je Gospod, čigar roka ni nikdar prikrajšana, tudi svojiga služabnika Pavla v pušavi živil. Med tem ko se Pavel in Anton o stanu svetâ oprašujeta in med seboj pogovarjati, prileti krokar, celi hlebec kruha pred nju položi in spet odleti. „*Glej, pravi Pavel Antonu, „kako dober je naš Bog; naše hrane nama pošlje. Že 60 let mi na to višo vsak dan pol hlebca pošilja, dans pa, ko si ti k meni prišel, celiga pošlje, nama pokazati, kako za tiste skerbi, kateri njemu slušijo“.* Tedaj sta se Bogu zahvalila, kruh blagoslovila, k bližnjimu studencu se usedla, svojo hrano v miru vžila, ter ostanek dneva in naslednjo noč v molitvi in pobožnih pogovorih prebila. Prihodnje jutro reče Pavel svojimu gostu: „*Že dolgo vem, ljubi brat, da v pušavi prebivaš. Bog mi je razodel. Glej, moja poslednja ura je blizo. Naš Gospod te je poslal, da moje truplo pokoplješ.*“ Pri teh besedah se Anton razjoka, in prosi Pavla, naj ga seboj tje vzame. Pavel pa mu odverne: „*Tega ne!*

tvoji nauki in zgledi so bratam še dalje potrebni. Prosim te, ako ti ni pretešavno, pojdi domu, in prinesi plajš, ki ti ga je Atanazi podaril, da me š njim ogernjeniga pokoplješ“. Zavzet nad tem govorjenjem Anton vboga, ves v solzah starčku kušne oči in roke, in se na pot napravi proti svojimu samostanu.

K svojim bratam pridši jim pravi Anton: „*Jez nisim nič družiga kot ubog grešnik; nisim vreden, pušavnik, služabnik Božji imenovan biti. Jez sim Elija vidil, vidil Janeza v pušavi, vidil Pavla v raju“.*

„*Jez nisim vreden, pušavnik, služabnik Božji imenovan biti“*, je djal sveti očak samotarcov in pušavnikov, ki je toliko let Gospodu služil, in s svojimi nauki in izgledi cele trume k službi Gospodovi v samíjo pripeljal. Kolikšna ponižnost! Prava čednost se ne najde nikoli drugači kot združena z nebeško ponižnostjo; zatorej se tudi noče zdeti, ne poznana biti; njena najgorečniši želja je, očem

ljudi se odtegniti — in narveči in narsve-
 tejši možje bi bili zgodovini vekomej ne-
 znani ostali, ko bi jih roka previdnosti ne
 bila takó rekoč s silo na dan potegnila in
 svetu v izgled in podučenje na višino po-
 stavila. Kolikor ponižniši kdo sam o sebi
 misli, toliko veči bo pred Božjim obličjem.
 Zato opominja Duh Božji (Sirah 3, 20.):
 „Kolikor si viší, toliko bolj se v
 vsih rečeh ponižaj; in pri Bogu
 bo š milost našel“. Kakó dopadljiva
 je Bogu čednost prave ponižnosti, se lah-
 ko spozná iz besedí Gospodovih (Luk. 14,
 11.), ki pravi: „Kdor se ponižuje, bo
 povikšan“. Po potu ponižnosti se dospe
 na višavo nebeško, ker visoki Bog se ne
 doseže z visokostjo, temuč s ponižnostjo.
 „Gospod je visok in na nizko gleda, in
 visoko pozná od deleč,“ pravi Psalmist
 (137, 6.). Salomon pravi: „Kjer je
 prevzetnost, ondi je sramota; mo-
 drost pa je pri ponižnih“. In po
 preroku Izaiju (13, 11.) pravi Gospod:
 „Jez hočem ošabnosti prevzetnih
 konec storiti, in napuh mogočnih

ponižati“. Ponižnost je podslomba in čuvajka vsih čednost. Zatorej so pobožni redovniki in pušavniki to čednost zlasti ljubili in ohranili, ter s tem pri Bogu milost najdlji in čedalje popolnši prihajali. Vsi sveti redovski vstanovniki so v svojih redovnih vodilih za vterjenje in ohranjenje te čednosti posebno skerbeli. Ponižnost ima pa, kakor vsaka druga čednost, svoje stopinje.

Devetnajsta razstava.

Anton na grobu svetiga Pavla.

„Vaše ledje naj bo opasano, in svetila goreče v vaših rokah; in vi bodite enaki ljudem, kateri čakajo svojiga gospoda, kdaj se bo vernil od ženitnine, da mu, kadar pride in poterka, zdajci odpró. Blagor tistim hlapcam, ktere gospod, kadar pride, čuječe najde!“ Luk. 12, 35 — 37.

Brez pomude Anton vzame plajš Atanazijev in hití spet nazaj, ker se je

bal, da bi odhajočiga ne najdel več živi-
ga. Komej je šel tri ure, ko v prikazni
zagleda dušo rajniga služabnika Božjiga,
spremljevano od angelov, prerokov in apo-
steljnov, proti nebesam odhajati. Čeravno
nad tem ugledam silno vesel, se vender
solz ni mogel zderžati. Pridši do votline
ranjkiga najde truplo njegovo klečeče s
sklonjeno glavo in proti nebu povzdignje-
nima rokama. Čeravno je pred prikazen
imel, ga je vender to nenaturno stanje
merliča takó zmotilo, da si ga je še živi-
ga mislil, zraven njega pokleknil in molil.
Ko pa nobeniga gibanja, nobeniga znam-
nja, nobeniga zdihljeja pri njem ne začu-
ti, se mora vender le prepričati njegove
smerti, in mu hoče skazati še poslednjo
čast. Anton opravi torej cerkvene molit-
ve po umerlim in pokoplje svetiga pušav-
nika. Ker ni imel priprave k pokopava-
nju, prideta dva leva in toliko zemlje iz-
rijeta, da se je truplo svetnikovo moglo
pokopati. Oblačilo, ki si ga je bil Pavl
sam s svojimi rokami iz palmovih listov
napravil, je seboj vzal v svoj samostan,

s častjo ga shranil, in o velikih veliko-
nočnih in binkoštnih praznikih ž njim se
ogrinjal. Tedej je svojim učencam vse
povedal, kakó se je godilo. Pavel je umrl
leta 342. star 113 let, katerih je 90 v pu-
šavi preživel.

Sveti Pavel je šel leta 253. okoli 23
let star v pušavo, je najdel visoko goro
in pod goro skalnico ali votlo pečino, kjer
je 90 let živel, da ni vidil živiga človeka.
Bogu samimu znan bi bil za vse čase vse-
mu svetu neznan ostal, ako bi ne bilo Bo-
gu dopadlo, ga malo pred njegovim lo-
čenjem svetimu Antonu razodeti, ki je tu-
di njegovo mertvo truplo pokopal. Kaj
velikiga, junaškiga je to, v cvetji življe-
nja, ko svet še toliko zapeljive mikavno-
sti ima, se ne dati posvetnemu duhu osle-
piti, temuč nepremakljivo po nevidnim
svetu se ozirati, vsemu se odpovedati in
z vsemi še neoslabljenimi močmi duha in
telesa edino in nezdeljivo v službo Božjo
se posvetiti. Gotovo, to je delo, na kte-
ro oko Vsevidniga s posebno ljubeznjivim

in milostljivim dopadajenjem gleda, in ktero bo gotovo tudi stoterno venčal (kronal). Ali more na svetu biti kaj slavnjšiga in za človeka častitljivjšiga, kot za večnost skerbeti? Je mladost mar predraga, da bi v to se obračala? Zakaj se hoče narlepši čas življenja Bogu odtegniti? Zakaj se hoče Bogu le ostanek in izmeček strastniga življenja prihranovati? Zakaj njemu serce darovati, ki je od svetà že zaverženo? O duša moja, misliš li, da bo tisti, ki ima dopadajenje le nad radovoljnimi darovi, take prisiljene darove sprejel? Res je, da neskončno Dobrotljivi, ki toliko dá in takó malo zahteva, tudi majhniga darú — malo let zginujočiga življenja ne zaničuje. Tudi tistim, ki še le o devěti ali enajsti uri v njegovo službo stopijo, in v njegovim vinogradu delati hočejo, obljudi plačilo; toda neizrečeno dopadljivši mu je dar zgodnje mladosti, njemu, ki je takó ljubosumen na pervine serca in življenja.

Dvajseta razstava.

Pogled svetiga Antona v prihodnjost.

~~~~~

*„Usmili se me, o Bog! usmili se me!
ker v te zaupa duša moja; in pod senco tvo-
jih perut bom upal, dokler ne prejde hudobi-
ja.“ Psalm. 56, 1.*

Malo časa pred to prigodbo, menda okoli leta 339. ali 340. je imel Anton prikazen, v kateri mu je bilo razodeto preganjanje, katero ima še pred dvemi leti Cerkev Božjo v Aleksandrii zadeti.

O tem sveti Atanazi takó pripoveduje: Enkrat je Anton sedel ves v premišljevanje zamaknjen in je zdihoval. Čez eno uro se oberne, še vedno zdihovaje, proti pušavnikom, svojim učencam, trepetaje vstane, se spustí na kolena, dolgo takó obstane in se na zadnje spet skloni. Zavzeti in ostrašeni ga prosijo pušavniki, njegovi bratje, naj jim vender pové, kaj mu dela toliko britkost. „*Oh moji otroci,*“ jim

pravi, „*kaj sim vidil!*“ Ko še bolj vanj tiše, jim pravi z obilnimi solzami: „*Serd Božji se vzdiguje nad Cerkev. Izdana bo v roke ljudém, ki so enaki neumnim zverinam. Vidil sem sveti altar obdan od mezgov, ki so proti njemu bercaje prevergli, kar je stalo v svetišči. Slišal sim glas: „Moj altar bo oskrunjen“.* Potem je sveti starček preplašene brate tolažil, ter jim zagotovil, da bo jeza Božja spet odjenjala, in da se bo Cerkev z obnovljeno blišobo svetila; le krivovere Arijanove da se varovati morajo.

Tudi v daljniji prihodnjost je svetnik vidil. Bog mu je dal spoznati prihodnjo popačenost samostanskiga življenja. Ko so se namreč neki dan njegovi učenci prav čudili, da se toliko ljudi v pušavo podaja, nar ojstrejšim pokorilam se podvreči, jim je djal s solznimi očmi: „*Čas bo prišel, da si bodo samotarci prezale poslopja v mestih zidali, da si bodo zlošniga življenja iskali, in se v ničemur družim kot po sami obleki ne bodo ločili od posvetnih ljudi. Pri vsi tej splošni spridi pa se*

bodo vender zmiraj nekteri najdli, ki bodo duha svojiga stanú ohranili. Njih venec (krona, plačilo) bo potem tudi toliko častitljivši, ker se njih krepost mnogimu pohujšanju ne bo vdala“.

Ko je sveti Anton prihodnjo spačenost samostanskiga življenja prerokoval, je svoje učence skušal pred njo svariti in jim pripravno vračilo priporočati in zaterditi. Med temi je bilo zlasti preišljevanje smerti. „*Da ne bote opešali*“, pravi sveti mož, „*se spomnite na besede sv. Pavla*“ (I. Kor. 15, 31.): „*Vsak dan umiram*“. „*Dajmo takó živeti, kakor bi vsak dan umirali, ter ne bomo grešili. Ne bomo se potlej jezili nad svojimi brati; ogenj mesečne sladnosti bo ugasnil; ne bomo se za to trudili, da bi zaklade na zemlji skupej grabili; veliko več bomo eden drugimu iz serca odpustili, bomo čistost duše in telesa ohranili, si bomo zbirali zaklade v nebesih, ki jih rijà in molji ne snedó. Ker vsakdanji spomin na bližanje resnobne sodbe in strašnih kazni, ki nezvestih tam*

čakajo, nam bo mikavnost mesenih slast zmanjšal, in nas tudi na nar bolj polzki in nevarni stezi pasti obvaroval; luč Gospodova bo naše svetilo, njegova roka naša moč. Zatorej vas prosim, naj vas pri dobrim sklepu, ki ste ga storili, noben trud, nobena vojska, nobeno zatajevanje preteško ne stane. Pomislite besedo Gospodovo“ Luk. 9, 62: „Nihče, kateri s svojo roko za drevo prime, in se nazaj ozira, ni pripraven za Božje kraljestvo“. „Nazaj ozirati se pa ni nič družiga, kot od storjeniga sklepa, pobožno živeti, spet odstopiti, in se na novo s posvetnim veseljem omadeževati“. „Bratje!“ piše sv. Pavel v listu do Filipljanov 3, 13. „jez ne mislim, da sim že dosegel; eno pa, kar je za menoj, sim pozabil, in se stegujem po tem, kar je pred menoj, in se ženem doseči konec, odločeno plačilo gornjega poklica Božjiga v Kristusu Jezusu“. Kadar se popotnik kje predolgo zamudi, se potem podviza, da bi še pred nočjo do staniša prišel, kamor priti si je

bil zjutraj namenil. Ozri se nazaj, moja duša, na svoje preteklo življenje! Koliko časa si pri malovrednih rečeh zgubila in s tem tisto zamudila, kar si imela storiti? Kakó deleč še imaš do konca popolnosti od Boga ti postavljeniga; kakó pa si že koncu svojiga življenja na zemlji! Ne obotavljaj se kar nič več ne; vse si prizadejni, da svojo poprejno lenobo v dobrim s stanovitno gorečnostjo popraviš. „*Neumnost je*“, pravi sveti Evheri, „*kratki čas, ki ga imamo, tratiti s praznimi rečmi, in pri tem konca pozabiti, kateri bo vse razsodil*“.

Eno in dvajseta razstava.

Anton in Atanazi v Aleksandrii.

~~~~~

„Vse kar je rojeno iz Boga, premaga svet, — in to je zmaga, ktera premaga svet, naša vera. Kdo je pa, kateri premaga svet, kakor kdor veruje, da je Jezus Sin Božji.“
I. Jan. 5, 4. 5.

Med naj znamenitiši prigodbe v življenji svetiga Antona gre njegovo popotovanje v Aleksandrijo v svojih poslednjih letih. Ko je namreč Cerkev v Aleksandrii po arijanskem krivoverstvu v narveči zmešnjavo zašla, se je imel sveti pušavnik v glavno egiptovsko mesto podati, da bi duhovnim pastirjem in keršanstvu na pomoč prišel. V prepričanji, da je on čez vse nar bolj pripraven, arijanske zmo-te zaverniti in ovreči, je okoli leta 354. več škofov v svetiga očaka tišalo in mu prigovarjalo, da bi se v Aleksandrijo napravil. Kakor koli nerad je svetnik svojo priljubljeno samíjo zapustil, in kakor koli težavno je zavolj velike daljave in zavolj

njegove visoke starosti zanj tako popotovanje bilo, se je vendar silnim prošnjam svetiga Atanazija, veliko družih škofov in vsih vernikov v Aleksandrii vdal in doli prišel s svoje gore, da bi še enkrat v tem mestu katoliško vero oznanoval, in z Božjo pomočjo to keršansko občino v veri na večno božjo naturo Jezusa Kristusa, Sina Božjiga, poterdil.

Ker je ta sveti pušavnik zavoljo svojih visokih čednost in zavolj veliko čudežev še vedno pred vsem svetam narveči veljavo imel, je njegovo prikazanje veliko moč skazalo. Kakor hitro se je zvedilo, da je že na potu, mu je vse ljudstvo naproti vrelo, vsak je pohitel, ga vidit in slišat. Neverniki so bili tega ravno takó željni, kakor kristjani. „Moža Božjiga hočemo viditi“, je vrišalo od vsih strani. Kdor se je mogel le obleke njegove dotakniti, je bil vesel. Clo malikovavski popi so prihiteli vidit moža, kateri iz obsedenih hudiče izganja, s svojo molitvijo zmešanim um povračuje, in vsakoverstne bolezni ozdravlja. Veliko nevernikov, ga-

njenih po njegovih naukih in čudežih, je za sveti kerst prosilo. Sveti Atanazi zagotavlja, da je Anton v malo dneh svojiga bivanja v Aleksandrii več nevernikov h keršanstvu spreobernal, kot se jih je tam sicer v celim letu spreobernalo.

V egiptovski pušavi je Bog svetiga Antona za svojo Cerkev neprestrašeniga pričevavca resnice ohranil, čigar sveto učenje in sveto življenje je z združeno močjo delalo. Kakor v Egiptu sveti Anton, takó so v Izhodu in Zahodu od prvih časov pobožni redovniki in pušavniki več, kot se misli, pripomogli, neverstvo zatirati in Cerkev Jezusovo razširjati. Ti sveti možje so nekdajnim krivoveram, zlasti nar hujši, arijanski, nar krepkejši zoperstali. Samotarci v zahodu so njih zgled z ravno toliko gorečnostjo posnemali. Samotarci niso le v vsih deželah našiga dela svetá vero oznanovali in nezmerne okrajne k keršanstvu spreobernali, ampak so keršanstvo tudi v Azii in Ameriki vpeľjali. Oni so brez števila

šol napravili in skozi več stoletij mladino učili in izrejali. Oni so duhovne semeniša vstanovili in nar spretniši delavce v vinograd Gospodov pošiljali in sami neutrudeno delali, ker oni so dali cerkvi ne le nar več, temuč tudi narvečih škofov, mašnikov, učenikov in pisavcov. In v vsih, tudi nar tamnejših (nevedniših) stoletjih so s čednostmi in čudeži svetili, več svetnikov dali, kot vsi drugi stanovi skupaj.

Kdor hoče v vinogradu Gospodovim s pridam delati, vero, nauk Jezusov oznanovati, mora narpervo sam pri sebi začeti, to je, svojiga duha mora navdati z nauki prave pobožnosti, in prvi to spolnovati, kar drugim spolnovati odkazuje. Pobožnost ni le za vse dobra, ampak ravno takó potrebna, kot znanje in učenost, in nič ni takó zgovorno in prepričavno, kot bogoljubni izgled. Zakaj so glasovi vpijočih v pušavi, svetih menihov in pušavnikov, toliko dobriga in velikiga zveršili? Ker so bili glasovi móž, lačnih in žejnih modrosti in pravičnosti Božje, ktera se na zatajevanje samiga sebe, na po-

nížnost in zaničevanje svetá opira, in ktera se v tej meri zadobí, kolikor se kdo svedu in njegovim nečimernostim odpové in si popolnoma živeti prizadeva.

Dve in dvajseta razstava.

Anton in Didim, modri slepec.

„Kakošno veselje mi bo, ker v temi sedim, in svetlobe neba ne vidim?“ Tob. 5, 12.

Tisti čas, ko je Anton v Aleksandrii bival, je v tem mestu živel Didim, sloveč učenik, kateri, čeravno je že o svojim štiridesetim letu pogled zgubil, je vendar v vsih vednostih dobro najden in zavolj svoje gorečnosti v zagovarjanji svete vere od sv. Atanazija in vsih katoliških škofov prav visoko čislan bil.

Njegov spomin je bil kot bukve; kar je enkrat slišal, mu je ostalo kot vtisnje-

no, celo sveto pismo z vsakoršnimi razlagami je bilo v njem, kakor bi pred njim ležalo in bi le bral iz njega; ob kratkim reči: bil je takó izverstin bogoslovec (dohtar svetiga pisma), da mu je bila sloveča aleksandrijska šola izročena. Tega slepiga, pa prav učeniga in od Boga visoko obdarjeniga moža je sveti Anton obiskal. Potem ko sta med seboj veliko o bukvah svetiga pisma govorila, ko se je Anton globokim mislim tega keršanskiga modroljuba čudil in njegovo nenavadno bistroumnost po zasluženji pohvalil, ga pa tudi poprašal: ali je tega žalosten, da ne vidi? Didim se sramuje resnico obstati, in molčí. Anton ga vpraša drugič in tretjič, in ga na zadnje pripravi, da mu un odkritoserčno in ponižno svojo žalost obstane. Tedej reče Anton: *„Prav čudim se, da takó moder mož, kot si ti, zavolj pogrešanja take reči žaluje, ki jo vsaka mravlja, muha in komar ima, in da se veliko več ne veseli, ko darove ima svetnikom in aposteljnám dane. Saj je veliko boljši, v duhu (ali duhovno)*

viditi, kot telesni pogled imeti, zavolj kteriga napčno rabljeniga se jih je že veliko pogubilo“.

Vsako pogrešanje, zlasti takó potrebniga počutka, kot so oči, človeka boli; vender pa tudi skor vsako pogrešanje svoj prid ima. S tem se posebno tudi slepec lahko tolaži. Koliko jih je že poželenje očí v pogubo pahnilo! „Bolje ti je“, pravi Kristus Mat. 18, 9., „z enim očesam iti v življenje, kakor dve očesi imeti, pa verženimu biti v peklenški ogenj“. Kdor je na telesu slep, je revež; zatorej je stari Tobija v svoji slepoti na pozdrav angela Rafaela: „Veselje ti bo di vselej“! odvernili z besedami: „Kakošno veselje mi bo, ker v tamì sedim in svitlobe nebá ne vidim“? Kdor je pa na duši slep, je veliko večí revež. Na duši slepi gre svojimu pogubljenju naproti, ker ne vidi nevarnost, v kterih je njegovo zveličanje. In ali jih ni vodnikov slepih, ki so sami slepi? Ako pa slepec slepca vodi, obdva v jamo padeta.

Ali niso posvetna ljubezen, lahkovoljnost, veseličnost, lahkoživčnost in počutna sladnost slepi vodniki, za katerimi gredoč se po vsaki stopinji od svojiga praviga namena bolj in bolj oddaljuje in na koncu v brezno pogrezne? Človek takó dolgo ne greší, dokler pri luči hodi po opominu Gospodovim: „Jez sim luč svetá; kdor hodi za menoj, ne hodi po tami, ampak bo imel luč življenja“. Jan. 8, 12. Njegova volja je pripravljena za vse dobro. Vsaka beseda Božja, ki jo sliši, vsak lep izgled, ki ga vidi, vsak opomin, vesti, ki ga v sebi začuti, ima razsvitlovavno in zmagovavno moč nad njegovo voljo; ga priganja, ga krepčá, da vsemu vzdigovanju poželenja, vsi vablivosti greha in krivičnosti zoperstojí. Kakor hitro pa se njegovo okó od Boga in Božje postave, od Jezusa in njegovih nauk odverne, in k zapeljivimu vabljenju greha obrne; kakor hitro se njegova volja, ki bi imela le Boga čez vse in bližnjega kakor sebe ljubiti, na hudo prenagne, hudiga derží, hudimu služi, — ga bo temá zajela;

in „kdor v temi hodi“, pravi Kristus, „ne vé, kam gre“. O na duši viditi je pač neznano veliko boljši, kot vid telesa! En sam telesni pogled nas je v stanu na večno ločiti od praviga gledanja, od presrečniga gledanja večne luči. „Vsaka tudi nar manjši reč, ki je zavolj Boga ne ljubimo, nas na poti k nar vikši dobroti ustavlja in omadešuje. Dokler boš le na stvari gledal, ne boš Stvarnika zagledal“. Tom. Kemp. III. b. 42. pogl.

Tri in dvajseta razstava.

**Anton zapusti Aleksandrijo in se verne
v svojo samijo.**

„Njegov spomin ne bo zginil, in po njegovim imenu se bo popraševalo od roda do roda. Njegovo modrost bodo narodi pripovedovali, in njegovo hvalo bo srenja oznanovala.“ Sirah 39, 13. 14.

Dvakrat je Anton svojo priljubljeno samijo zapustil in v Aleksandrijo popoto-

val; enkrat, da bi mučencam (marternikam) ob času preganjanja kristjanov serčnost dajal — v drugo pa na prošnje svetiga Atanazija, da bi vernike v Aleksandrii zoper arijansko krivoverstvo poterdil in razširjanje te krivovere s svojo veljavo vstavil. Prost v svojim obnašanji, med hrumam ljudi tega velikiga mesta, kakor v svoji samú je bil Anton vedno dobrovoljin; ker napolnjen je bil z miram Božjim, in kjer je Duh Gospodov, ondi je prostost. II. Kor. 3, 17. V moči Duha Božjiga je storil, opravil velike reči. Namen njegoviga popotvanja je bil tedej dopolnjen, in Anton ni ničesar priserčniši želel, kakor poverniti se spet v svojo samíjo. Sveti Atanazi ga posprémi z vernimi do mestnih, ko neka žena za njim zavpije: „Počakaj, mož Božji, moja hči je hudo terpinčena od hudiga duha!“ Obstanejo; žena pristopi s svojo hčerjo, ktero pred njih očmi hudi duh na tla verže. Anton moli, zakliče ime Jezusa Kristusa, in deklica vstane zdrava.

Zastónj si je Atanazi prizadjal, sve-

tiga pušavnika še dalje prideržati. Na njegove vabila mu je dal kratki odgovor: „*Samotarec je kot riba; ta pogine, ako vodo zapusti, — in uni, ako je samije odločen*“. Enak odgovor je svetnik nekđaj dal nekemu deželniemu gospodu, ki ga je pod njegovo goro čakal in prositi dal, naj doli pride. Po kratkim pogovoru in krepkim opominu se Anton spet odpravi rekoč: „*Kakor ribe poginejo, ako dolgo na zemlji ležé, takó samotarci v obhoji s posvetnimi mlačni postanejo. Mora se nam dovoliti, da se kmali v goro nazaj povernemo, kakor ribe v vodo*“.

Resnična, vse sprejéme je vredna beseda, ki jo je sveti Anton izgovoril: „*Samotarec je kot riba; ta pogine, ako vodo zapusti, in uni, ako je samije odločen*“. O ko bi bili pomen te besede vsi redovniki prav razumeli in si ga prav k sercu vzeli, koliko samostanov bi ne bilo prepadlo!

Ljubezen do samotnosti je prva lastnost, ki praviga redovnika oznamnja. Že

ime menih (po naše samotarec), pušavnik, osamljenec pomeni človeka, kateri ločen od pečanja s svetam le edino potrebniga, kraljestva Božjiga in njegove pravice iše. Vse bogoljubne duše ljubijo samotnost; ker tam se jim Gospod zaupljvši razodeva, ker jih od begavnih posvetnih opravil in od zemeljskiga nagnjenja odcepljene in ločene najde. „*O presrečna samota*“, je djal sveti Hieronim, „*v kateri se Bog s svojimi ljubljenimi dušami prijazno pogovarja in ljubeznjivo s njimi raduje!*“ V samoti so najdlji pravi služabniki Božji vselej nar slajši veselje, ker tiha osamljenost opravilo z nebeškimi in večnimi rečmi prav jako polajšuje. Zatorej je pisal sv. Hieronim iz svoje samije v Betlehemu: „*Za-me je samija raj*“. Nar hujši vojska, ki jo ima človek vojskovati, je vojska s svojim samoljubjem, s svojim hudim nagnjenjem in poželenjem. Orožje zoper to je mnogotero. Samotarci, pušavniki in drugi krotivci počutnosti so si v to zbrali osamljenje od človeške družbe in pečanja s svetam. Da bi to vojsko dobro dostali,

so bežali pred svetam in njegovo slavo, pred dopadajenjem ljudi in pred vso njih častjo in veljavo, so se podali v pušavo ter se prikrili v samijah ali pa v samostanskim ozidju. V tej sveti osamljenosti, kamor jih je Božja milost peljala, so bili kakor v obzidanem pristanišu zavarovani zoper vse nevihte posvetniga življenja, toliko bolj zmožni, čisto serce, in kar le v takim sercu dobro obstane, mir in pokoj duše ohraniti.

Ako se vzroki premislijo, kateri so k odpravi marsikterih samostanov v devetnajstim stoletju pripomogli, se med njimi tudi ta najde: duh praviga samostanskiga življenja je iz mnogih samostanov zginil, ojstri strah in red je upadel, nerodnosti in razvade so se v samostane vrinile, in ta nespodoba je iz pomanjkanja prave pre-naredbe rastla in neozdravljiva postala. Ako se vpraša, zakaj je samostanski strah in red upadel, se mora med drugim zlasti v prelomljevanji molčanja in samotnosti vzrok iskati. Samota je živelj, v katerim duhovno življenje redovnika obstane in

zdaja; ako iz tega življa stopi, se mu godí, kar se ribe zgodí, ako vodo zapustí — da pogine.

Štiri in dvajseta razstava.

**Anton obiše svoje samostane v pušavi
in jemlje slovó od svojih učencov.**

„Sicer pa, bratje, veselite se, bodite popolni, opominjajte se, bodite ene misli, imejte mir, in Bog miru in ljubezni bo s vami.“ II. Kor. 13, 11.

Anton je bil zdaj že čez sto let preživel, in dasiravno je sprosten bil tistih slabost, ki so po navadi z visoko starostjo združene, je vendar čutil, da se koncu bliža. V tem prepričanji, da bo kmalo umerl, se še enkrat napravi, ob njegovi gori stanujoče pušavnike in od njega vstanovljene samostane obiskati. Bratam okoli njega zbranim napoveduje svojo smert.

„V tem življenji“, jim pravi, „se pač ne bomo več vidili. Pa je tudi čas, da od tod odrinem, saj sim še blizo 105 let tukaj na zemlji“. Pri teh besedah se vsi bratje razjokajo, in objemajo častitljiviga starčka, kateri je s takim serčnim veseljem od njih slovó jemal, kakor kdo, ki se iz ptujšine sme spet v svojo domačijo verniti. Vsi pa ga prosijo s solzami, naj pri njih ostane in pri njih sklene dni svojiga življenja. On pa se je tega branil iz raznih vzrokov, ki jih ni povedal. Tudi se je bal, da bi njegoviga trupla po navadi egipčanski ne mazilili (balzamovali) — šega, ki mu je bila prav zoperna, in zoper ktero je večkrat govoril. Zabraniti, da bi se to nad njegovem truplam ne godilo, je naravnost zapovedal dvema učencama, ki sta poslednje leta njegoviga življenja pri njem prebivala in mu stregla, po šegi očakov in prerokov ga pokopati in njegoviga pokojiša nikomur ne razodeti.

Potem ko je bratam še mnogo zvečavnih naukov dal, in jih opominjal, s tistimi, ki so se razkolno od Cerkve odce-

pili, in posebno z arijanci nobeniga pe-
čanja ne imeti, jih še priserčno prosi, naj
vender od ojstrosti duhovniga življenja
nikoli ne odjenjajo, temuč naj vseskozi
takó živé, da so vsak dan pripravljeni
umreti. Po teh in tacih opominih se je
Anton vernil in umaknil v svojo gorsko
samíjo; spremila sta ga Makar in Ama,
njegova učenca.

Pobožni samotarci in pušavniki so
cenili pričujoče življenje samo po njegovi
razmeri do večnosti. Z gorečim spolno-
vanjem čednost in pokore so se priprav-
ljali na tisto dobo, na tisto strahovito raz-
ločbo, ko se za njimi čas zapre in pred
njimi vrata večnosti odpró, ko zgine vsa
slepíja, kadar človek v čistim zerkalu
(ogledalu) svoje celo življenje pregleda.

„*Kristjana edini namen,*“ pravi sve-
ti Irenej, „*je njegovo pripravljanje za*
smert“. „*Norost je*“, pravi sveti Evheri,
„*kratki čas, ki ga imamo, le s praznimi*
rečmi se muditi, in pri tem konca poza-
biti, kateri bo vse razsodil“. Pred to po-

zablјivostjo nas svari sveto pismo (Sirah 7, 40.): „V vsih svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči, in ve-
komaj ne boš grešil“. To hoče reči: Spominjaj se per vsem, kar delaš, da pride za življenjem smert, za smertjo sodba, za sodbo večno srečna ali pa večno nesrečna večnost. Ako na te reči prav živo misliš, ne moreš grešiti.

So ljudje, kateri menijo, da ni nič težavnišiga, kot Bogu v samoti služiti, spokorno živeti, vsemu pečanju s svetam in njegovim veselicam se odpovedati, in vsak dan smert v mislih imeti. Temu nasproti je spričevanje vsih svetih služabnikov Božjih v samoti in v nar ojstrejših samostanskih napravah, kateri vsi so iz skušnje vedili, kar pravi Psalmist 33, 9: „Pokusite in glejte, kakó sladek je Gospod; blagor mu, kdor vanj zau-
pa“. „O kako prijetno mi je kmalo postalo“, je rekel sveti Avguštin, „od tiste otročje nasladnosti ločen biti; kar sim se pred bal zgubiti, mi je bilo prav kmali veselje, ne več imeti“.

Pomislika vredno je opomniti od svetiga Antona in od tistih znamenitih pušavnikov, ki so v prvih stoletjih naši sveti Cerkvi toliko čast delali, da so pri vsem svojim ojstrim življenji, zatajevanju in pokorjenju vender skor vsi tako visoko starost dosegli. Redko drugači kot v polnim čutenji njih telesne in duhovne moči jih je smert dobila in le kot dolgo zaželen prijatel, kot vesel, ljubeznjiv poslanec Božji. Velikoterim je bil konec življenja od zgorej naznanjen; mirno in veselo so se bližali poslednjimu trenutku, in Božja hvala je bila vedno na njih še umirajočih ustnicah.

Pet in dvajseta razstava.

Smert svetiga Antona.

„Čas moje razveze nastaja. Dobro sim se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je perhranjena krona pravice, ktero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan.“
II. Tim. 4, 6 — 8.

Kmali po svoji vernitvi v svoje tiho staniše je Anton zbolel. Tedaj reče svojim učencema: „Vidim, da me Gospod kliče. Kakor je pisano, grem pot očetov. Bodite čuječi! Ne zgubite sadu svojiga velikoletniga prizadevanja. Za Kristusam hodite, vanj zaupajte, in živite takó, da ste vsaki dan pripravljeni umreti“. Potem ju je opomnil zalazovanja hudih duhov, in kakó se imajo brez strahú zoper nje vojskovati. Povzel je še dano svarjenje, kakó zlasti arijanov ogibati se, in ju še opomnil danih ukazov zavolj svojiga pokopa, ter še pristavil: „Kadar pride dan vstajenja, bom to telo nepopačeno iz rok Jezusa Kristusa spet prejel“. Na

dalje reče svojima učencama: „*Moje oblaci razdajta. Škofu Atanaziju podelita tisti kožuh s plajšem vred, na katerim sim spaval. Drugi kožuh dajta škofu Serapijonu. Raševnik, in kar je še družiga, pa sama imejta. Zdaj pa, otroci, Bog vas obvari! Anton gre od tod, in ga ne bo več pri vas*“. Ko je bil to izgovoril, ga Makari in Amata kušneti. Umirajoči tedaj ude razpne in tam leži s takô prijaznim obličjem, kakor je sicer svoje obiskovavce dobre prijatle sprejemal, ter svojo dušo izdihne 17. dan prosinca 356 let po Kristusu in po 105. letu svoje starosti.

Umreti — smert in grob — to je brez dvoma nar grozovitniši, česar se človeška natura nar bolj boji! Kakor koli strašna za marsiktere ljudi je ta misel: to zemljo moraš enkrat zapustiti, in ločiti se od vsega, kar ti je tukaj ljubiga in druziga! Vender pravični lahko poln mirú in tolažbe smerti pričakuje. „Pravični“, pravi Salomon v svojih pregovorih 14, 32., „je poln zaupanja ob svoji smerti“.

Ali zakaj bi ne bil ob svoji smerti poln zaupanja, ker se od ene strani nima nič bati, od druge strani pa vsega dobrega sme nadjati se? Zatorej se bere v buk-
 vah Sirahovih 14, 22: „Blagor možu, ki se vedno derži modrosti, in kateri premišljuje svojo pravico“ (svoje djanje, da ga po volji Božji vravna), in v svojim sercu misli na vsevidniga Boga“. In od taciga, ki je v dobrem stanovit, ter v svetosti in pravičnosti hodi pred Bogom, piše modri Sirah 1, 13: „Njemu, ki se Boga boji, se bo dobro godilo zadnjo uro, in bo oblagodarjen v dan svoje smerti“. Tega blagoda-
 dara se veseli pravični ob smerti, ki mu breme vsiga truda, terpljenja in nadlog tega življenja odvzame, in ga v nebeško domačijo pripelje, kjer bo sad svojih s trudam dobljenih zmag in svojih čednost radovaje vžival. Blagor mu, kdor dosti serčnosti ima, svetu se odtegniti, z namenom, da bi z nerazdeljenim sercam in nezbeganim duham Bogu služil, in svoje dni pokori in premišljevanju večnih resnic

posvetil! V osamljenosti bo najdel neusahljiv studenec sladkosti in tolažbe, kakoršno le tisti poznajo, ki jo okusijo. Samija se bo zanj v pravi raj spremenila. Njegovo narljubši opravilo bo neprenehljivo opravilo zveličanih duhov, Gospoda hvaliti in častiti. V sé zamišljen ne bo nobene druge skerbí imel, kakor brez nehanja in s celim sercam za edino potrebno si prizadevati, notranjiga in vnanjiga človeka od dne do dne obnavljati, in na poti čednosti in keršanske popolnosti vedno naprej pomikati se.

Šest in dvajseta razstava.

Naj slovitniši učenci svetiga Antona.

„Moja noga je hodila po njegovih stopinjah, njegove poti sim se deržal, in s nje se nisim umaknil.“ Job. 23, 11.

Anton je s svojim naukam in zgledam prav veliko ljudi v pušavo potegnil,

njih veliko v duhovnim življenji vodil in na visoko stopnjo kreposti pripeljal. Le nekteri zmed njegovih naj slovitniših učencov naj se tukaj omenijo. Naj slavniši med vsemi je gotovo sveti **A t a n a z i**. Da bi se v vednosti svetnikov, tisti vednosti, ktera edina pravi blagor prinaša po razsvitljenju duha in prerobenju serca, bolj popolnoma izuril, je sklenil, svetiga Antona v pušavi obiskati. Res se je leta **315.** podal v pušavo, je dolgo časa v njegovim društvu preživel in se za srečniga štel, številu učencov tolikiga pušavnika prištet biti. Ves čas svojiga življenja je Atanazi imel visoko spoštovanje do tega učenika, in si je v čast štel, ako mu je v čim kaj postreči mogel. Kakor je znano, je bil Atanazi od Boga izvoljen, spodbijati nar strašnejši krivoverstvo tistiga časa, in je stal nepremakljiv kot skala v viharji, zgled škofov in podpora Cerkve Kristusove.

Med naj slavniši učence svetiga Antona gre tudi sveti **A m o n**, vstanovnik samij na nitrijski gori v Egiptu, zavolj

svojih samostanov slovečim gorji. Sveti Amon in sveti Anton sta se večkrat obiskala, in po njegovim svetu je Amon samostan postavil, za katerim so se kmali še drugi napravili, tako da je o koncu četrtega stoletja na tistim gorji 50 samostanov stalo. Tudi samske staniša po pušavi je Amon s svojimi učenci naselil.

Tudi sveti Hilarijon je bil eden nar slavniših učencov svetiga Antona. Gnan od vikšiga duha in od želja, v samoti Bogu popolnoma služiti, je šel k svetimu Antonu v pušavo, se je v kratkem od njega meniškiga življenja peručil in je potem cele trume teh služabnikov Božjih v samijo napeljal. Po njem se je v Sirii in Palestini razširil zlasti zavod samotarcov in pušavnikov.

Z darom modrosti in tiste učenosti, ki se vednost svetnikov ali vednost zveličanja imenuje, je Anton tisto čudovito oblast nad duhovi pridobil, da ni le brez števila veliko nevernikov h keršanstvu spreobernal, ampak da je tudi tavžente

kristjanov napravil, da so vse zapustili in v puštinji pri njemu se naselili. Vednost zveličanja je nar veljavniši, nar častitljivši in nar koristniši vsih vednost. S to navdan spozná človek svoj namen za čas in večnost, in se uči pred vsem skerbeti za edino potrebno, za večno zveličanje svoje duše. S to učenostjo se pa uči tudi zapaziti slepijo hudičevo, napčno omiko, praznoto vedeštva, napuh in prevzetijo učeniga svetá, zapeljivost samopašniga duha svojiga časa. In kje je učenje te vednosti bolj spešno, kot v tihoti in osamljenosti od svetá? V samoti se zbere duh, oprostén vsih zmotnjav posvetniga življenja, da mirno prevdarja in preišlje nar imenitniši resnice. Tam se človek čuti od vikši moči navzetiga in zmožniga, se svetosti takó vdati, da vse mišljenje in djanje, notranjiga in vnanjiga človeka prešine. Zató je v vsih stoletjih v samoto bežalo toliko ljudi iz hruma delavniga posvetniga življenja, iz vojske in vriša taborskiga, iz blišavniga, šumečiga dvorniga življenja; z visoke stopnje škofjiga stana in družih

cerkvenih služb, kakor tudi iz družih navadnih stanov, ter so bili veseli, da so mogli soparno, strastno, zoperno, noroglavo življenje svetá zapustiti, in v prostim, čistim, mirnim, nebeškim zraku dihati in živeti. Po pravici so blagrovali take ljudi, kateri so ločeni od brezštevlnih časnih slepotij, od mnogih potrebšin in skerbí življenja, od početja in nevarnost svetá, v miru in pokoji v priprostosti svojiga serca Bogu in le svojimu Bogu služili. „*Blagor vam, nekdamni pušavniki!*“ je djal sveti Romuald. „*V kakšnim miru ste mogli služiti Gospodu, ker ste ločeni od posvetniga hrupa zvolili si take stanovališa!*“

Sedem in dvajseta razstava

Spoštovanje in čiščenje svetiga Antona pušavnika.

„Bil je ljub Bogu in ljudem; njegov spomin je v blagru.“ Sirah 45, 1.

Te besede, ktere so na svetiga moža stare zaveze, namreč na Mojzesa, preroka in vodnika izraelskiga ljudstva, bile izgovorjene, se o soprazniku svetiga Antona tudi nanj kot očaka samotarcov in pušavnikov obračajo; ker tudi on je bil prijatelj in služabnik Božji, je bil zavolj svojih mnogih in velikih čednost ljub Bogu in dobrim ljudem, in njegov spomin je in ostane v blagru. Njegovimu zgodej storjenimu sklepu, v tihi osamljenosti od svetá s celim sercam Bogu služiti, in tudi druge na pot narvikši popolnosti peljati, je Bog dal poseben blagodar in srečo. Z množino tistih, ki so po njegovim zgledu in pod njegovim vodstvom se hotli popolnoma Bogu posvetiti in spokorno živeti,

je bilo Jutrovo, namreč Egipt, Sirija in Palestina, od svetih pušavnikov naseljeno; po Tebajškem, po pušavi nitrijski in sce-tijski, na gori Sinaj in v samijah judej-skih se je noč in dan razlegala hvala Nar-vikšiga. Njegovo sveto življenje, čudeži in znamenja, ki jih je na njegovo in nje-govih učencov prošnjo Bog delal, nesvar-ljivo, brezmadežno djanje njegovih meni-hov in pušavnikov je celim deželam spreo-bilen blagor donášalo. Zdaj pa je v teh deželah žalostno. Pušave egiptov-ske, kjer so nekdanj sveti očetje s svojimi brezštevlnimi učenci v nar ostrej-ši pokori, v zatajevanji in krotenji svojih počutkov živeli, so zdaj že davno zapu-šene, in popotnik le tû in tam nekatere razvaline starih cerkev in razpadlih samo-stanov zagleda. Kakšna sprememba! Z ža-lostjo oberne svoj pogled od Egipta proti Sirii, kjer se na gori Libanon spet ove-seli, ko zagleda precej veliko samostanov mnogoterih duhovnih redov, med kterimi ima red svetiga Antona prvo mesto z 28. samostani. „Pravični“, pravi Psalmist

91, 13., „bo cvetel kakor palma, kakor ceder na Libanu bo rasel“. Naj bi red svetiga Antona, „vsajen v hiši Gospodovi, cvetel v preddvorih našiga Boga!“

Katoliška Cerkev je vse čase meniški in pušavniški stan poterdila, priporočevala in kot blagorno, cerkveno življenje jako povzdigujočo napravo spoznala in po zasluženji visoko čislala. Narveči po duhu, vednosti in svetosti narbolj obdarjeni možje, očetje in učeniški Cerkve, Bazili, Jefrem, Hieronim, Atanazi, Krizostom, Gregor Veliki tega bogoljubniga življenja ne morejo prehvaliti. Narsvetejši vstavniki in vravnovavci samostanskih redov so z napravo duhovnih semeniš, z ojistimi redovnimi vodili in zlasti s svojimi pobožnimi zgledi milijone ljudi zmogli ter cele trume mladenčev in devic zmed posvetnih sprid v samoto spravili. Veljavni in mogočni te zemlje, keršanski cesarji, kralji, knezi, plemenitniki, prepričani od vrednosti in prida taciga življenja v zvik-

ševanje Božje časti in zveličanja duš, so s svojo radodarno in radovoljno podporo nar častitljivših in nar dobrotniših zavodov ali vstanovitev svoje spoštovanje do redovnikov razodevali. Enake misli in enaciga spoštovanja do redovniškiga stanú so bili vse čase pobožni duhovni pastirji od narvikšiga do narnižjiga cerkveniga služabnika. Ravno nar gorečniši in nar sve-tejši škofje so take pobožne društva nar bolj podpirali, ker so iz skušnje vedili, kolikšno dobrotno moč za ohranjenje in povzdigo vere in verniga bogoljubniga življenja med ljudstvam dobro vravnane redovne družbe imajo. In ko bi vse naše vikši in nižji, mestne in ljudske šole v to posebno odmenjenim in pripravnim redovnim družbam bile izročene, koliko boljši bi bilo za vero med svetam, za mlade in odrašene, za moške in ženske, za vse stanove, koliko boljši za sedanje in prihodnje življenje, za časni in večni blagor!! Pa tudi kolikšno spoštovanje gre meniškimu stanu zató, da je toliko imenitnih in veljavnih, moških in ženskih,

mladenčev in devic, katerim so bile po vna-
njih razmerah vse časne dobrote na ponud-
bo, čast in veljavo svetá s tiho samíjo ali
samostansko celico zamenilo, da bi na
skrivnim in v duhu evangeljskiga zataje-
vanja samiga sebe, v uboštvu in ponižno-
sti svoje dni mirno in pokojno v Božjo
službo ter v svoj in svojiga bližnjiga duš-
ni blagor posvetili!

„Kdo“, pravi sveti Avguštín, „bi ti-
stih ne občudoval in ne hvalil, kateri se
zaničevaje mikavnost tege svetá k zdru-
ženimu, čistimu in svetimu življenju zbi-
rajo, svoje dni v molitvi, premišljevanji
in kersánskikh pogovorih, v ponižnosti,
pohlevnosti in mirnosti preživé, in svoje
le Bogu posvečeno življenje Gospodu v
nar prijetniši dar prinašajo?“ Sveti Sul-
pici Sever pravi: „Dokler živim, ne bom
prenehal, redovnike hvaliti, samotarce
slaviti, pušavnike egiptovske občudovati“.
Tisti, kateri ne nehajo, menihe in nune
sovražiti, obrekovati in preganjati, naj si
k sercu vzamejo besede svetiga Bazilija,
kateri od samostanskiga ali redovniškiga

stánú takó piše: „*Nar popolniši družba, v kateri se more šiveti, je tista, kjer je vse združeno, združeno delo, združeno plačilo, združena duhovna vojska, združeno prizadevanje za popolnomast — kjer so vsi za eniga, in eden za vse. Kaj je tacimu šivljenju enaciga? kaj more srečnišiga biti? Kaj je popolnišiga, kot taka zveza in združba? kaj lepšiga in častitljivšiga, kot to zedinjenje duš in misel? Takó bi bili po volji Božji imeli biti še od začetka, in to je bil naš namen. Redovniki so, kateri izvorni namen človeku nazaj sklicujejo in padec našiga perviga očeta Adama spet poravnavaajo. Oni so prava podoba Zveličarjeva, in njih šivljenje je podoba njegoviga šivljenja na zemlji. Oni, ako dolžnosti svojiga stánú zvesto spolnujejo, nam nar popolniši razkašajo šivljenje Gospodovo z njegovimi učenci“.*

